

SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

SALOME
ZALJUBLJENA
V LJUBLJANO

Ljubljana

ŠLI SMO ČEZ CESTO NA JEŽ'CO, V SAVLJE IN KLEČE PO IZDELKE DIŠEČE.
OBČUDUJEMO PRENOVLJENI ŠENTJAKOBSKI ODER, RAZMIŠLJAMO O STARANJU
V MESTU IN VESELIMO SE USPEHOV MLADEGA PARAKARATEISTA.

32 Visoko drevo ni nujno nevarno drevo

V Ljubljani skrbimo za mestno drevje, zato nekaj pojasnil, zakaj se dreves ne obglavlja.

33 Golovec v novi podobi

Obiskovalce mestnega gozda razveseljuje nova urbana oprema.

34 Šport za vsa dekleta

V gimnastičnem klubu Bleščica želijo podreti bariero, da je ritmična gimnastika šport samo za najmlajše deklice.

37 Ko zagnanost ne pozna meja

Nik Sejdiji je aktualni državni prvak v parakarateju in trenutno najbolj perspektiven parakarateist.

38 Po dogodivščine na obrobje

Cerkev Device Marije, krajinski park Zajčja dobrava in Zeljada.

40 Vsi smo del iste celote

Obstaja mnogo več kot le materialna resničnost.

41 Zatočišče za preganjane pisatelje in umetnike

Skrbimo za glasnike pomembnih izkušenj, iz katerih se kot družba lahko veliko naučimo.

42 Jih sploh še opazite?

Trafiko na Tromostovju je postavil Jože Plečnik že davnega leta 1934.

46 Delo Mestnega sveta

Poročilo z 20. seje Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

47 Odplul je panonski mornar

Konec februarja in mnogo prezgodaj nas je zapustil večni romantik Đorđe Balašević.

Ljubljana

Marec 2021

Izdajatelj:

Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj:

župan Zoran Jankovič

Uredniški odbor:

Marjan Sedmak (predsednik), Urška Honzak, Ida Medved, mag. Verica Šenica Pavletič, Lada Zei

Odgovorni urednik:

dr. Uroš Grilc

Kontakt:

revija.ljubljana@ljubljana.si

Lektorica:

Renata Vrčkovnik

Vsebinski koncept, oblikovna zasnova, uredniško svetovanje in prelom:

PM, poslovni mediji

Naslov uredništva:

Revija Ljubljana, Mestni trg 1, Ljubljana

Slika na naslovnici:

Lana Špiler

Tisk:

Salomon, d. o. o.

Naklada:

126.000 izvodov

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Revijo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

ISSN 1318-797x

06 Ustvarjalni duh

Ekipa specialistov ustvarja korporativna, športna oblačila in modne dodatke po meri.

07 Namizni tenis na prostem

Mize so postavljene že na 14 različnih lokacijah po vsem mestu, v načrtu pa so namestitve še na treh destinacijah.

08 Novo življenje v Tivoliju

V Cekinovem drevoredu je zasajenih 37 novih dreves.

09 V podhod Plava laguna spet po tekočih stopnicah

Več kot dve desetletji nedeljujoče tekoče stopnice so ponovno oživele.

10 Kot da je prvi šolski dan

Učenci OŠ Vrhovci so se vrnili v prenovljene prostore.

11 Po čem dišijo odrske deske?

Med prenovo Šentjakobskega odra so v parketu med drugim našli deščico z letnico 1899 in podpisom takratnega obrtnika.

14 Zavijajmo rokave za Zunaj 2021

Lokalni prebivalci najbolj poznamo okolje, v katerem živimo, in zato tudi prvi opazimo, če bi bilo treba kaj izboljšati.

16 Po Poti dobrot

Med prebivalci blokov in staroselci so se spletne tesne vezi, z najmočnejšo skupno točko – hrano.

22 Ljubljančanka

Salome se je za življenje v Ljubljani odločila zaradi kluba K4, kjer je lahko izrazila svojo kreativnost v polju transvestije.

26 Staranje v mestu

Tri razmišljanja o staranju v Ljubljani, številnih priložnostih in izboljšavah.

28 Pomoč

Kam se lahko v stiski obrnemo po pomoč?

30 Najbolj urejena so v Ljubljani

Kje v mestu se nahajajo javne sanitarije?

Carlos Pascual
pisec in gledališki ustvarjalec

Ljubljančanke

Kadar me je kdo vprašal, kako za vraga sem se jaz, Mehičan, odločil naseliti se v Ljubljani, sem po navadi odgovoril: »Prišel sem zaradi Slovenke.« Moj odgovor je bila besedna igra, ki sem jo namenoma puščal nedokončano, kot nekakšno humorno past, ki čaka na svoj plen. In plen se je nezmotljivo kmalu prikazal; najprej v kretnji mojega sogovornika, ki je navadno dejal: »Ah ja, seveda, saj sem vedel.« V tistem hipu sem skočil in končal z zadnjo potezo: »Ampak nisem je še spoznal.«

Tisti, ki me dobro poznajo, vedo, da se je moja besedna igra uresničila in da nisem spoznal ženske, ki bi me v te kraje pripeljala, ampak njo, zaradi katere sem tu ostal. Tako je moja predstava o Ljubljančankah vse kaj drugega kot objektivna.

Najbolj običajne pripombe, ki jih po navadi slišimo izreči o Ljubljančankah, so, da so inteligentne, lepe, športne postave, neodvisne ... Toda, katero žensko lahko zavestno okličemo za pravo Ljubljančanko? Za povprečnega tujca tudi ženske, rojene v drugih mestih, v Mariboru, Kopru, Novi Gorici ali Slovenj Gradcu, ki pridejo študirat v glavno mesto, hitro prevzamejo lokalne navade ter sčasoma pridobijo patino svetovljanskosti, kar je pravzaprav nek predznak prototipa Ljubljančanke; seveda, vem, da bi ob takšnem zaključku prava Ljubljančanka najbrž zatulila do neba.

Kakorkoli, ne čutim se najbolj poklicanega, da bi zmožel začrtati skupne poteze tipične Ljubljančanke, razen

značilnosti, ki sem jo posredno omenil: določene mere vzvišenosti prebivalke prestolnice. Zlasti zato, ker je moj vzorec precej pristranski: od začetka mojega bivanja v glavnem mestu so me obkrožale Ljubljančanke, ki so bile odprte do drugih kultur, liberalne, samozavestne, sočutne ter so vedno izkazovale interes za umetnost in kulturne dogodke – v nasprotju s slovenskimi moškimi, ki prihajajo iz istega okolja in jih veliko bolj zanimajo ekstremni športi in novosti na področju elektronskih naprav, vsekakor bolj kot moške v izgubljenih majevskih mestih, od koder prihajam.

Povprečna Ljubljančanka je zelo rada fit, obožuje naravo in se zdravo prehranjuje; fascinirajo jo velike metropole – London, Berlin, Pariz, New York – ki jih obiskuje ali pa si jih želi obiskati, a se iz njih rada vrne v mali, varni srednje-evropski raj; skorajda religiozno sledi pripravi izbranih tradicionalnih jedi in koledarju avtohtonih praznovanj, vendar je hvaležna, da so marsikatero navade postale stvar preteklosti, in se na splošno noče veliko ukvarjati z zgodovino.

Kot sem zapisal na začetku, je moj pogled vsekakor pristranski, toda če bi si drznil in tvegati primerjavo Ljubljančank z ženskami drugih mest, kjer sem živel, ter se naslonil na izkušnje, ki jih imam, bi rekel, da so Ljubljančanke na splošno velikodušne, plemenite, radovedne, vzdržljive, malenkost pesimistične, razvajene, inteligentne in rahlo sramežljive. A brez dvoma je ženska, ki biva v tej dolini, nekaj, o čemer lahko prišlek z veseljem pripoveduje, ko piše domov.

Nepremično premoženje Mestne občine Ljubljana

Pri razpolaganju in upravljanju z nepremičnim premoženjem je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, in v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Mestna občina Ljubljana vsem zainteresiranim omogoča vpogled v načrtovane prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti, s spletno aplikacijo Nepremičnine MOL (ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/nepremicnine-mol), kjer je tudi v celoti opisano ravnanje z nepremičnim premoženjem. DDV ni vključen v ceno.

PRODAMO

STANEŽIČE

Izklicna cena: 130.944 €

Zemljišči s parc. št. 1225/3 in parc. št. 1265/2 v skupni izmeri 744 m²

KAŠELJ

Izklicna cena: 398.800 €

Zemljišče s parc. št. 106/15 v izmeri 1994 m²

BEŽIGRAD

Izklicna cena: 487.750 €

Zemljišča s parc. št. 804/3, parc. št. 804/4, parc. št. 808/2 v skupni izmeri 1951 m²

KAŠELJ

Izklicna cena: 131.250 €

Zemljišče s parc. št. 96/11 v izmeri 875 m²

KAŠELJ

Izklicna cena: 139.000 €

Zemljišče s parc. št. 695 v izmeri 556 m²

ZADOBROVA

Izklicna cena: 86.000 €

Zemljišče s parc. št. 553/2 v izmeri 421 m² in solastniški delež do 1/2 parc. št. 553/6 v celotni izmeri 131 m²

Parkirna mesta v parkirni hiši Kozolec II, Ljubljana

Dvorakova ulica 2

Prodajna vrednost: 30.500 €/parkirno mesto z DDV

Javna objava za javno zbiranje ponudb bo predvidoma objavljena na spletni strani MOL marca 2021.

Solastniški delež na stavbi in zemljišču

Dunajska cesta 230, Ježica

Izklicna cena: 195.000 €

Mestna občina Ljubljana

Komisija za priznanja vabi k predlaganju kandidat in kandidatov za:

podelitev naziva častni meščan oziroma častna meščanka glavnega mesta Ljubljana.

Kandidate in kandidatke za naziv častni meščan oziroma častna meščanka glavnega mesta Ljubljana je mogoče predlagati vse leto, za leto 2021 pa pridejo v poštev kandidature, vložene do 31. 3. 2021.

Razpis in obrazci so do izteka prijavnega roka dosegljivi na ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave in v prostorih Glavne pisarne Mestne občine Ljubljana na Mačkovi ulici 1.

Medtem ko zbiramo predloge za naziv častni meščan oziroma častna meščanka Ljubljane, je župan Zoran Janković na predlog župana Sarajeva Abdulaha Skake postal častni meščan Sarajeva. Povezanost navedenih prestolnic sicer traja že od leta 2002, ko je bil podpisan Protokol o sodelovanju med glavnima mestoma Slovenije in BiH.

POZOR, POZOR!

Na spletni strani MOL ljubljana.si bo 12. marca 2021 objavljen JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV ŽUPANČIČEVIH NAGRAD ZA LETO 2021.

Župančičeve nagrade so najvišja priznanja Mestne občine Ljubljana za izjemne stvaritve s področja umetnosti in kulture, ki pomembno oblikujejo kulturno življenje prebivalcev Mestne občine Ljubljana, kakor tudi za stvaritve, za katere so ustvarjalci prejeli mednarodna priznanja oziroma so s svojim delom pomembno prispevali k upodobitvi, predstavitvi in ugledu mesta Ljubljane doma in v svetu.

Prenavljamo. Za vas.

ZA VES PROMET ZAPRTA ŠESTOVA ULICA V KRIŽIŠČU S TRŽAŠKO CESTO

Obvoz je mogoč po Gregorinovi oziroma Postojnski ulici.

Vse udeležence v prometu prosimo za razumevanje in upoštevanje prometne signalizacije.

Sicer pa bomo v okviru prenove Tržaške ceste poleg posodobitve komunalne infrastrukture uredili tudi nove površine za pešce in kolesarje ter prenovili avtobusna postajališča. Zagotovili bomo povezano kolesarsko povezavo vzdolž celotne Tržaške ceste in tako izboljšali pogoje za kolesarje in pešce. Območje bomo še dodatno ozelenili in uredili kakovosten javni prostor.

Celovite informacije o mobilnosti in zaporah cest v Ljubljani lahko spremljate na našem portalu aktualnih prometnih informacij PromInfo na prominfo.projekti.si/web. Svoje poti po mestu lahko načrtujete tudi s pomočjo klepetalnega robota (chatbota) Ljubo iz Ljubljane, ki deluje znotraj Facebookove aplikacije Messenger.

VABILO K SODELOVANJU NA LIKOVNEM NATEČAJU LEPO DEJANJE NAJLEPŠE MESTO NAJDE

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana vse ustvarjalke in ustvarjalce lepo vabi k sodelovanju na likovnem natečaju, kjer je v ospredju tematika medsosedske solidarnosti in lepih dejanj.

Natečaj je namenjen študentom in študentkam Akademije za likovno umetnost in oblikovanje, dijakom in dijakinjam Srednje šole za oblikovanje in fotografijo ter vsem ustvarjalcem in ustvarjalkam, ki v kampanji prepoznajo priložnost za sebe, da s svojim delom pripomorejo k širjenju solidarnosti.

Sodelujete lahko z ilustracijo v poljubni tehniki, s katero izrazite lepo dejanje na temo medsosedske solidarnosti. Izbrana dela bodo objavljena v Katalogu dobrih dejanj in ostalih komunikacijskih kanalih, s čimer se bomo po svojih najboljših močeh potrudili pomagati avtorjem k večji prepoznavnosti.

Rok za oddajo ilustracij je 21. 3. 2021.

Avtorji izbranih del bodo v zahvalo prejeli simboličen honorar, predvsem pa bodo s svojim sodelovanjem podpirali širjenje solidarnostnega duha v našem neposrednem okolju.

Za dodatna vprašanja pišite na koordinator@rddecikrizljubljan.si. Mladoljetne prosimo še za priložitev podpisanega soglasja staršev ali skrbnikov.

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci!

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana vas vljudno vabi, da se naročite na odvzem in darujete kri. Predhodna najava je obvezna, saj zagotavlja varno okolje za vse udeležene. Če želite darovati, pokličite 051/671 147 ali 051/389 270 in se dogovorite o dnevu in uri prihoda z Zavodom za transfuzijsko medicino. Več informacij na ztm.si.

Hvala, ker darujete kri za življenje.

Vse, ki si želite postati krvodajalci, vabimo, da se vpišete v bazo krvodajalcev na spletni strani rks.si: Prijava na krvodajalsko akcijo, da vas bomo lahko prek sms-sporočila povabili na redne in izredne krvodajalske akcije. Za dodatne informacije nas lahko pokličete na 01/620 72 90 ali nam pišite na kaplja@rddecikrizljubljan.si, sporočite nam vaše vtise o poteku odvzema krvi, morebitne spremembe vaših osebnih podatkov ter število darovanj krvi, da vam po pošti pošljemo zahvalo za število darovanj krvi.

LEPO DEJANJE NAJLEPŠE MESTO NAJDE.

Ustvarjalni duh

Mojca Grizold

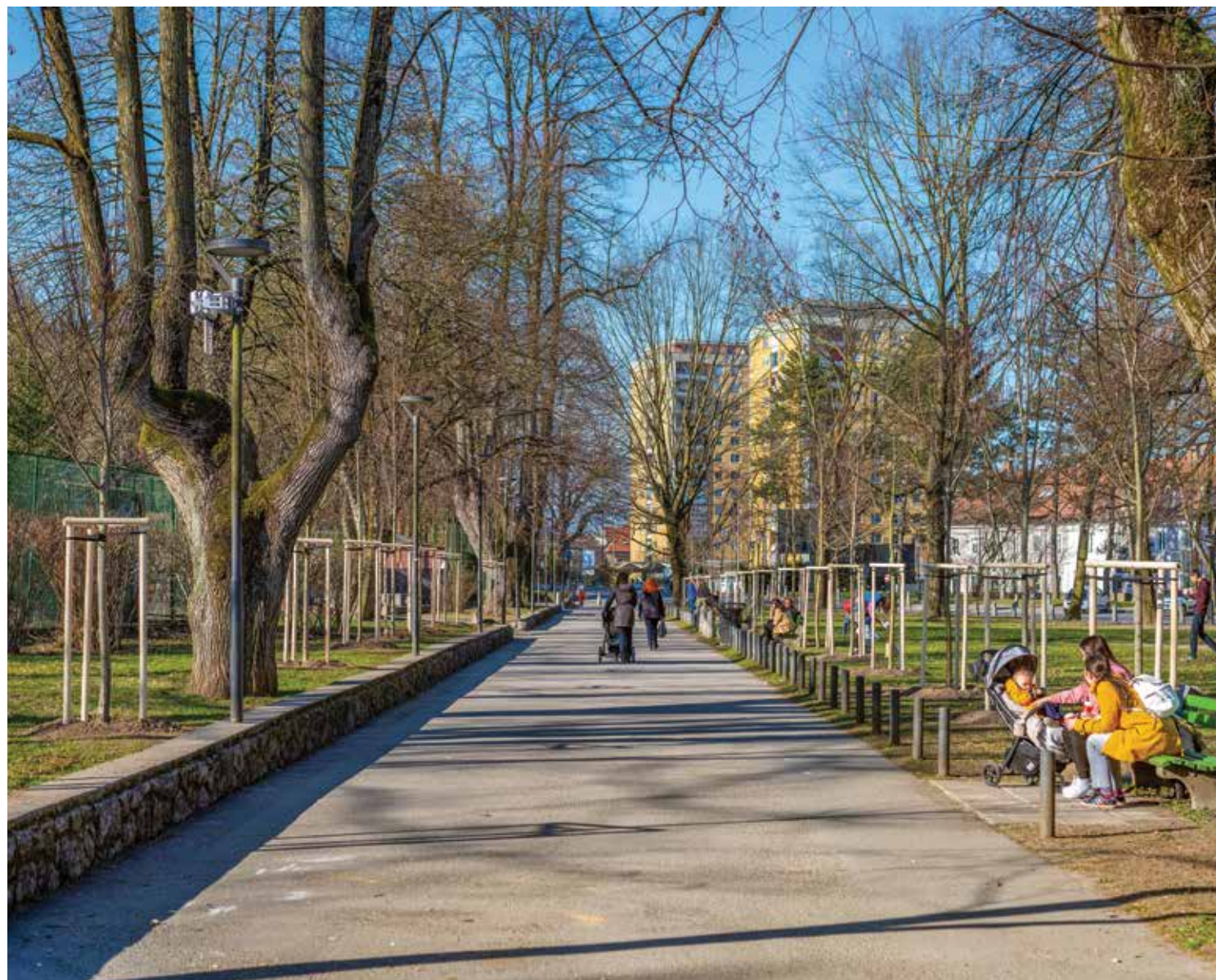
V prostorih sodobne poslovne stavbe Imparo na Dolgem mostu ekipa specialistov snuje, riše, kroji, izbira in razvija materiale ter oblikuje. Le kaj ustvarjajo? Korporativna, športna in lifestyle oblačila ter modne dodatke po meri. Gre za majhno podjetje IKONO, ki je nastalo iz želje, da bi v svet oblačil vneslo drugačnost. Pridih drugačnosti se kaže z uporabo visokozmogljivih in tehnološko naprednih materialov ter z njihovo funkcionalnostjo. Končni rezultat so tako modni kosi, od običajnih majic, tehnološko najzahtevnejših oblačil pa vse do torb za merilne inštrumente.

Namizni tenis na prostem

Mojca Grizold

Ljubljana ni le zeleno mesto, pač pa tudi mesto, ki meščanke in meščane spodbuja k aktivnemu preživljanju prostega časa. Na različnih koncih mesta so tako razporejene zunanje fitnes naprave, otoki športa in naprave za ulično vadbo, namenjene vadbi vseh generacij. Ponudba za rekreiranje na prostem se sproti tudi dopolnjuje in tako je najnovejša športna pridobitev namizni tenis na prostem. Mize so postavljene že na 14 različnih lokacijah po vsem mestu, v načrtu pa so še namestitve na treh lokacijah. Izgovorov, da se v Ljubljani ne da športati, res ne more biti. Pri tem ne pozabite na priporočila NIJZ za omejevanje širjenja okužb s covidom-19.

Novo življenje v Tivoliju

Maruša Jakše

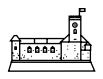
Zametki drevoreda pod Cekinovim gradom segajo najmanj v zgodnje 19. stoletje. Žal pa mu razmere v zadnjih 50 letih niso bile najbolj naklonjene. Na pomoč so priskočili v Lions klubu Ljubljana. Trem desetletjem svojega delovanja so se namreč poklonili z nedavno zasaditvijo 30 dreves. Tako so poskrbeli za restavriranje v veliki meri uničenega drevoreda, ga pomladili ter mu vlili novo življenje za prihodnje generacije sprehajalcev. MOL pa je zasadil še sedem dreves. Z njimi so nadomestili drevesa, ki so jih v minulih letih zaradi varnosti obiskovalcev morali odstraniti. Sicer pa je Ljubljana že drugo leto zapored prejela priznanje svetovno mesto dreves.

V podhod Plava laguna spet po tekočih stopnicah

Maruša Jakše

Se spomnite že več kot dve desetletji nedelujočih tekočih stopnic v podhodu Plava laguna med Dunajsko in Linhartovo cesto? To je danes zgodovina, saj so doživele preobrazbo, ki je v njihova kolesca vnovič povrnila življenje. V začetku marca smo jih meščani lahko prvič preizkusili in popravilo nas je izredno razveselilo. Zanimiv je podatek, da imajo tekoče stopnice vgrajeno frekvenčno regulacijo, ki omogoča nižjo porabo energije. Ko niso v uporabi, se premikajo počasneje, ko pa do njih pristopi potnik, pospešijo svojo hitrost. Takšen način obratovanja tudi pripomore k podaljšanju življenjske dobe stopnic, zato se že veselimo, da nam bodo še dolgo služile.

Kot da je prvi šolski dan

Marjanca Vampelj

Epidemiološke razmere so se izboljšale in prišla je novica, da se vsi učenci vračajo nazaj v šolo. Meni, ravnateljici OŠ Vrhovci, je bilo pri srcu, kot bi bil prvi šolski dan. V ponedeljek, 15. februarja, so učenci vstopili v nove, prenovljene učilnice na južnem traktu šole. Razveselili so se prenovljenih hodnikov, svetlih učilnic in nove telovadnice. Prvošolček Anže je povedal: »Naš razred je ful kul, ker smo notri samo mi in je nov in večji. Imamo veliko omar, predalov in igrač in veliko prostora, da se lahko igramo.« V prvi fazi celovite obnove smo zgradili dodatne štiri učilnice, preuredili sanitarije, garderobe in vhod v šolo. V spomladanskem času nas čaka še ureditev okolice.

Po čem dišijo odrske deske?

Če bi to vprašanje zastavili komurkoli iz velike šentjakebske gledališke družine, bi dobili nešteto odgovorov: po dolgih večerih, smehu, strasti, znoju, po hrepenenju in ponosu, potrditvi in pričakovanju. Pa tudi po težkih trenutkih, prepiru, odrekanju, nezadovoljstvu, po trepi in strahu. In spet po veselju, sreči ter absolutnem zadoščenju ob zaključnem aplavzu. Odrske deske dišijo po ljubezni. In od zdaj naprej ... tudi po novem!

Anja Garbajs

Š

Šentjakobsko gledališče Ljubljana na Krekovem trgu 2 si za svoj stoti rojstni dan ni moglo želeti lepšega darila. Stara gledališka dvorana, ki si jo deli z Lutkovnim gledališčem Ljubljana, z okrušenimi zidovi, zdrsanim odrom, utrujenimi zavesami, staro tehnično opremo in obrabljenimi sedeži je lani spomladi zaprla svoja vrata. Za pol leta so v dvorani zaigrali povsem drugi igralci: arhitekti, gradbeniki, električarji, parketarji, slikopleskarji in vsi drugi strokovnjaki, ki so se trudili za veliko dvoransko preobrazbo. Ogromno je bilo rušenja, podiranja, bobnenja, vrtnanja, da o prahu niti ne govorimo. Iz sten so povlekli kar štiri kilometre električnih kablov, med starim parketom pa našli tudi deščico z letnico 1899 in podpisom takratnega obrtnika. Kdo ve, kaj vse se je dogajalo med starimi zidovi in pod lesenimi tramovi, koliko glasov, zgodb, dotikov, misli ..., kam gre duša gledališke dvorane, ko se ta podre?

Direktor gledališča, Milan Golob, pravi, da nikamor – ujeta ostane med zidovi in predvsem v prekatih src naših gledalcev. Ta čudovita večnost gledališke energije! Golob se svojega prihoda na čelo Šentjakobskega gledališča pred slabim letom spominja z nasmehom. »Na svoje novo delovno mesto sem prišel skupaj s karanteno. Čakalo nas je veliko izzivov: zaključiti tekočo sezono, priprave na novo ter obeležitev stoletnice; ob tem pa sem se pogosto zatopil v gradbene načrte dvorane in si mislil, ni slabo, 'dobili' bomo novo dvorano z najsoodobnejšo multimedijsko opremo in dvignjenimi sedišči, ki bo našemu zvestemu občinstvu omogočala še boljše gledališko izkušnjo ... pa novi foaje in legendarno Odžejnico, prostor za druženje, ki se spominja nešteti zgodb, ki so jih pisale generacije naših članov, vse od sezone 1932/33 dalje.«

Vse, kar morate vedeti o Šentjakobskem gledališču

- Je eno najstarejših ljubiteljskih abonmajskih gledališč v Evropi.
- V 100 letih se je na šentjakobskem odru zvrstilo skoraj 600 premiernih uprizoritev, od tega 100 krstnih uprizoritev in več kot 170 del slovenskih avtorjev, ki si jih je ogledalo približno 2 milijona obiskovalcev.
- Danes ima 140 članov, ki letno odigrajo približno 150 predstav za odrasle, otroke in mladino, za več kot 1000 abonentov.
- Igralci za svoje delo ne dobijo nikakršnega plačila, simbolni honorar prejme le profesionalna gledališka ekipa, kot so režiser, dramaturg, scenograf, kostumograf, koreograf ipd.
- Je bil in še vedno je odskočna deska za mnoge profesionalne igralce, kot so Saša Pavček, Nataša Barbara Gračner, Jure Zrnec, Maja Martina Merljak, Primož Forte, Matej Zemljič, če naštejemo le nekatere.
- MOL je v rekonstrukcijo gledališke dvorane vložila okrog dva milijona evrov, kar je bila lani največja naložba občine v kulturo.

Koliko korakov po odrskih deskah naredi igralec v svoji karieri, smo vprašali dolgoletnega člana Šentjakobskega gledališča Srečka Kermavnerja: »Seveda tega ne vem; ogromno ... ampak, saj veste, ko igralci hodimo po odru, imamo v glavi vse kaj drugega kot štetje korakov. Vem pa, da so mi v teh, skoraj štirih desetletjih na tem odru najbolj ostali v spominu trdna povezanost med člani oziroma soustvarjalci pri predstavah, kolegialnost in strastna predanost vsakega posameznika. Močno pogrešam vse to! In zelo se veselim igranja in srečanja z občinstvom v novi dvorani!«

Ko se gledališča spet odprejo, toplo vabljeni na ogled nove dvorane in, upamo, slavnostne predstave Pelikan, ki je bila natanko pred sto leti otvoritvena predstava.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE IN LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

LPP 2 - postajališče Lutkovno gledališče
LPP 13, 20 - postajališče Zmajski most

BICIKELJ: Pogačarjev trg 3

Zavihajmo rokave za Zunaj 2021

Poznate projekt Zunaj? Namenjen je prebivalcem, ki v svoji okolici opazijo majhne stvari, ki bi jih želeli spremeniti, da bi bila njihova soseska še prijetnejša. Zbiranje letošnjih pobud že poteka.

Ana Ličina, Meta Petrič in Tina Čargo

Mnogi Ljubljančani in Ljubljančanke zadnje leto vlagamo veliko energije v raziskovanje okolice svojega doma, kajne? Odkrivamo prej prezrte lokalne bisere ter začnemo ceniti tisto, kar imamo pred nosom. V Ljubljani lahko uživamo na sprehodih in številnih zelenih kotičkih. Naše življenje je drugačno kot pred enim letom; rekordno kupujemo kolesa, na balkonih zavzeto gojimo zelišča, še bolj množično se sprehajamo po mestnih parkih in gozdovih ter naša soseska je še bolj pomembna kot prej.

Zato letošnji projekt Zunaj za podporo majhnim lokalnim pobudam prihaja kot naročen. Zgodba se je začela ne tako dolgo nazaj, leta 2019, ko je MOL v sodelovanju z društvom ProstoRož in Inštitutom za politike prostora (IPoP) zasnovala projekt Zunaj, katerega ideja je, kako bi z majhnimi dejanji in konkretnimi akcijami mesto lahko še bolje ukrojili po meri prebivalcev. Lokalni prebivalci vedno najbolje poznajo okolje, v katerem živimo. Prvi opazimo, če bi bilo treba kaj izboljšati, popraviti ali

uresničiti nekaj novega. In ker se običajno razvoj ideje zatakne pri denarju, tu priskoči na pomoč mesto in pokrije strošek izvedbe.

V zadnjih dveh letih so prebivalci v okviru projekta Zunaj uresnili že 25 iskrih lokalnih pobud, ki so mesto obogatile z lepimi skupnostnimi kotički, popravljenimi klopmi, zeliščnimi gredami, kolesarskimi poligoni, izmenjevalnicami knjig, kulturnimi prireditvami, obnovljenimi igrišči, počivališči za kolesarje, mladimi drevesi in še marsičem. Ker pri snovanju in izvedbi pobude sodeluje širša skupnost, se na ta način ljudje spoznajo in povežejo. Slovenci ne slovimo ravno po vzornih midsosedskih odnosih, zato so takšne delovne akcije še bolj dobrodošle.

»Poljanski vrt stoji! S sosedi smo preživeli čudovito soboto skupnega urejanja okolice. Zasadili smo zeliščne gredice, uredili zaraščeno makadamsko pot čez park in pobrali smeti. Otroci so aktivno pomagali in se pregovarjali, kdo se bo naslednji gugal v viseči mreži. Veliko je bilo tudi pogovorov med sosedi, kako so navdušeni nad pobudo in kaj vse bi še lahko naredili na naslednjih delovnih akcijah. Kaže, da je pobuda ustvarila dobre zametke sosedске

skupnosti. Zdaj že hodijo mimo gredic in gledajo, kaj smo posadili in kdo je posadil kaj. Projektu smo naredili tudi lastno spletno stran, kjer lahko tudi drugi prebivalci spremljajo dogajanje. Veselim se vseh dogodivščin z vrtom, ki so še pred nami!« je povedala Ana Bevc, pobudnica akcije.

V dveh letih je bilo tako uresničenih že veliko idej, a tudi prostora za nove pobude je še dovolj! A vse se začne z idejo in nadaljuje z voljo. Letos prevzema koordinacijo projekta društvo Pazi!park, v katerem delujejo krajinški arhitekti, ki bodo projekt Zunaj ponosno peljali naprej. Skupaj se veselimo svežih predlogov za izboljšave vaše okolice. Vsako leto se na natečaj prijavi okrog 60 pobudnikov akcij in vsaj toliko jih pričakujemo tudi letos. Izbrali bomo 12 najboljših, ki bodo za materialne stroške prejeli vsak do 800 evrov.

Zato imejte na današnjem sprehodu po svoji soseski še posebej odprte oči. Bodite pozorni na to, kaj bi lahko bilo še bolje, pogovorite se s sosedi ter sestavite konkreten predlog akcije. Zbiranje pobud poteka do 8. aprila 2021, akcije pa morajo biti končane do konca septembra letos. Sodelavci društva Pazi!park vam bodo ves čas izvedbe stali ob strani ter vam svetovali in pomagali tudi na področjih, ki jih morda ne obvladate najbolje. Zaželeno so pobude, ki izboljšujejo kakovost vsakdanjega življenja v mestu, spodbujajo druženje na prostem in ustvarjalnost, pozitivno vplivajo na podobo, čistočo in varnost soseske, imajo motivacijski potencial za druge lokalne pobude in podobno.

① Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo je bogatejša za kakovosten prostor za malicanje, korita za rože, koš za smeti, kamnito pot in celo izmenjevalnico knjig.

② Šiškarji so z odpadnim lesom, ki je ostal po žledolomu, uredili zapuščen gozdno jaso pod Rožnikom. Prebivalci blokov so dobili svojo teraso za druženje, otroci pa se lahko varno igrajo v naravi.

③ Z dobro idejo je mogoče narediti marsikaj: iz palet lahko nastanejo klopi in iz koluta za električni kabel miza. In če posadite še rože in motivirate sosede za dobro stvar, dobi prej zanemarjen prostor povsem novo podobo.

Navdih za ideje lahko dobite tudi na razstavi Ljubljana je Zunaj! v Steklenem atriju Mestne hiše. Na razstavi bodo skozi fotografije in zgodbe predstavljene uresničene pobude projekta Zunaj v letih 2019 in 2020. Razstavo si lahko brezplačno ogledate do 25. marca.

ZUNAJ V 4 KORAKIH

1. Imate idejo za izboljšavo soseske?

2. Predlog napišite in oddajte prijavnico do 8. aprila 2021.

3. S pomočjo prejetih sredstev in mentorja pobudo uresničite do vključno septembra 2021.

4. S sosedi ponosno uživajte v sadovih skupne delovne akcije.

Več informacij in oddaja predlogov na ljubljan.si in pazipark.si.

KOKOŠI SE NA KMETIJI PR'PERC PASEJO NA SVEŽEM ZRAKU. KO SO ZAGLEDALE FOTOAPARAT, SO SE NA JPRED SRAMEŽLJIVO SKRILE, NATO PA NALIŠPANE TEKMOVALE ZA POZORNOST OBJEKTIVA.

Po Poti dobrot

Nina Kožar

Za devetimi gorami in devetimi vodami se začnejo pravljice. Ker pa tole ni pravljica, ampak resnična zgodba o čudovitem projektu, ki povezuje skupnost, začnimo drugače. Za visokimi in nizkimi stolpnici blokovskega naselja Ruski car na severnem delu Ljubljane se druga ob drugo stiskajo tri majhne vasi: Ježica, Savlje in Kleče. Polja, ki jih obdajajo, so mestni zelenjavni vrt, lokalne kmetije pa tu pridelujejo tudi mleko in mlečne izdelke, med, žita in druge dobrrote.

Da se med prebivalci blokov Bratovšev in Glinškove ploščadi, ki so se sicer radi sprehajali po poteh med njivami, in staroselci, katerih otroci že desetletja obiskujejo osnovno šolo v naselju, ne spletejo tesnejše vezi, so opazile arhitektke in oblikovalke Damjana Hudnik Zaviršek, Špela Nardoni Kovač in Alenka Kreč Bricelj. Poiskale so najmočnejšo skupno točko – hrano in okoli nje spletle zgodbo, ki je uspešna tako za kmete kot tudi za njihove bližnje sosede.

»Prebivalcem soseske smo hotele bivanje na robu mesta predstaviti kot prednost,« se začetkov projekta spominja Hudnik Zavirškova. »Z javnim prevozom smo zelo dobro povezani s centrom Ljubljane, hkrati pa se lahko sprehajamo v naravi in uživamo lokalno pridelano hrano. Zdelo se nam je tudi, da premalo poznamo drug drugega. Te vasi so pravzaprav naše prvinsko jedro, to je naša lokalna skupnost,« doda.

Četrtna skupnost Posavje, ki je na Bratovševi ploščadi že prirajala različne aktivnosti za prebivalce naselja, je dala pobudo za vzpostavitev občasne lokalne tržnice med bloki, ideja pa je rastla naprej v Pot dobrot, po kateri so se

obiskovalci prvič podali leta 2014 v sklopu urbanega sprehoda Jane's Walk. S podporo Ministrstva za kulturo, Oddelka za kulturo pri MOL in Četrtni skupnosti Posavje in z obilico prostovoljnega dela so naredile načrt poti in jo označile s tablami na ključnih točkah v naselju. Začne se pri Osnovni šoli Danile Kumar, kjer otroci urejajo šolski vrt in skrbijo za čebelnjak, prečka sosesko, nato pa na Ježici, v Savljah in v Klečah povezuje 23 lokalnih pridelovalcev hrane.

Najbolj znane kmetije na Poti dobrot imajo na posestvih svoje trgovine, ki jih dobro poznajo tudi malce bolj oddaljeni Ljubljančani. Kmetije Dovč ni treba posebej predstavljati, saj se pred njo ob sobotah vije dolga vrsta kupcev s košarami, med katerimi veselo poskakujejo otroci, ki jim

**»PREJ JE BILO PREBIVALCEM BLOKOV NERODNO POZVONITI, ZDAJ PA REDNO HODIJO K NAM PO NAKUPIH.«
IVAN IN JERCA**

**NAJBOLJ ZNANE
KMETIJE NA POTI
DOBROT IMAJO NA
POSESTVIH SVOJE
TRGOVINE, KI JIH
DOBRO POZNAJO
TUDI MALCE
BOLJ ODDALJENI
LJUBLJANČANI.**

prijazne prodajalke očistijo sveže korenčke. V sosednji ulici pri Avšičih je spomladi pravi živzav med sadikami, njihove jagode pa so sploh vredne greha. Ramovži so sloves dosegli z znamenitim kislim zeljem in ga nato nadgradili z okusnimi šparglji, ki jih lahko kupite tudi v špargljematih na osrednji tržnici. Tu je treba omeniti še ekološko kmetijo Pr'Konc, ki se na koncu Kleč ukvarja s pridelovanjem žitaric, ajde in zelenjave, na prostem pa redi tudi krave molznice, prašiče, kokoši in ponije. Pri njih dobite mlečne izdelke in kruh, svoja vrata pa radi odprejo obiskovalcem iz okoliških šol in vrtcev.

V Klečah je ob cesti tudi simpatična majhna tržnica Paradižnik, pred katero stojijo samopostrežni avtomati z domačimi pridelki. Pravzaprav gre za trgovino kmetije Pr'Perc, v kateri lahko od prijazne gospe Bernarde Zatlter kupite vse, kar potrebujete za tedenski družinski jedilnik. Najbolj je ponosna na domače sončnično olje, ki ga izdelujejo

sami. »Sončnice zrastejo pri nas, sami jih olupimo in iz njih iztisnemo olje.« Začeli so z miniaturno stojnico, ki je med poletnimi počitnicami ponujala paradižnik, nato pa počasi širili svojo ponudbo in prostor. »Paradižnik je naša rdeča nit. Raste skoraj vse leto in vsi ga imajo radi. Če ni paradižnika, je pa domača mezga.«

Njen sosed Rok Čemažar slovi po odličnem medu. Za čebelarjenje sta ga navdušila brat in stric, naučil pa se ga je v krožku na Osnovni šoli Danile Kumar. To je njegov hobi, ki pa mu posveča kar dobršen del svojega prostega časa. »Pomeni mi odklop od računalnika in vseh drugih zadev. Ko sem pri čebelah, imam uro ali dve mir.« Zadnja leta je kljub malce slabšim sezonam pridelal približno 800 kilogramov medu. Največ ga proda doma, uvrstitev na Poti dobrot pa mu je prinesla veliko novih kupcev. »To je pobuda, ki je vsem prinesla veliko koristi.«

Lončke Čemažarjevega medu lahko kupite tudi v prijetni moderno opremljeni prodajalni njegovega dobrega prijatelja Ivana Čerina, ki skrbi za domačo kmetijo Pr'Komatar v Savljah. »Prodajamo samo svojo sezonsko zelenjavo, nič ni uvoženega. Kupcem je zelo všeč, da si sami izberejo in stehtajo živila. Ker niso vezani na kilograme, lahko pridejo samo po en korenček, vseh smo veseli.« Poleg res zdrave hrane je ena večjih prednosti nakupovanja na zaupanje tudi odsotnost plastične embalaže in vrečk, s katerimi je ovita ekozelenjava v supermarketih. »Ogoljufal nas ni še nihče. Ljudje so zelo pošteni, včasih nam plačajo do centa natančno.«

Čerinovi uradno sicer niso ekološka kmetija, kar pa ne pomeni, da je njihova hrana manj zdrava. »Vso našo zelenjavo gojimo tako, da jo lahko poješ, ne da bi jo bilo treba prej temeljito umivati. Neumite paradižnike iz naše trgovine lahko pojedjo tudi malčki. Brez skrbi!«

Kmetija je znana tudi po svojih odličnih mlečnih izdelkih. Njihov božanski navadni jogurt je že aboniran na zlato priznanje dobrote slovenskih kmetij, lani so ponudbo razširili še s sadnimi tekočimi jogurti, skuto in siri. Če bi hoteli dobiti certifikat ekološke kmetije, bi morali krave pasti

na prostem, kar je v središču Savelj praktično nemogoče. So pa vse njihove mlekarice kljub temu izjemno negovane lepote, ki nas radovedno opazujejo med raziskovanjem njihovega doma.

Ivan in Jerca sta že šesta generacija na kmetiji, ki je stara več kot 400 let. Z delom začneta navsezgodaj zjutraj, ko Ljubljana še sladko spi. Na njivah in v hlevu sta do večera, dopusta ne poznata. Pot dobrot je tudi njima prinesla nove kupce, zaradi katerih sta uredila malo prodajalno. »Danes si kmetje upamo pokazati več in se bolj izpostaviti. Prej je bilo prebivalcem blokov nerodno pozvoniti, zdaj pa redno hodijo k nam po nakupih.« Druge kmetije na Poti dobrot vidita kot dobrodošlo konkurenco. »Ljudje bodo vedno

**NI ŠE KONEC.
OBRNITE STRAN!**

jedli. Zakaj pa ne bi bile Savlje vas, ki je tržnica v malem,« se sprašuje Jerca.

Veliko okoliških kmetij je svoja zemljišča oddalo v najem, gospodarska poslopja pa so se umaknila modernim stanovanjskim vilam. Mesto je invazivna vrsta, ki se hitro širi, kjer zmanjka volje in perspektive. Ne enega ne drugega ne manjka na kmetiji Novak, ki se ukvarja s pridelavo mleka in zelenjave. Njena gonilna sila je komaj 20-letni starejši sin Primož, ki nam ponosno razkaže pokrito stojnico, na kateri si prav tako kot pri Čerinovih lahko sami nabere in stehtate domače sezonske pridelke, denar pa pustite v pripravljenem zaboju. Poleg radiča, ohrovt, solate, korenja in ostale zelenjave imajo na zalogi tudi kisló zelje in repo, jajca z ene od polhograjskih kmetij in domači med čebelarja, ki ima panje postavljene zraven njihovih njiv.

Nasmejani Primož, ki se je v Biotehniškem centru v Naklem izučil za kmetijsko-podjetniškega tehnika in zdaj tam nadaljuje še študij, za kmetijo skrbi s starši in starimi starši. »Že pri treh letih sem rad sedel med gredami solate in špinacé. To me zelo veseli.« Novakovi mleko prodajajo večji mlekarni, zelenjavo pa prodajajo tudi na stari tržnici v Šiški. Udeležili so se tržnih dnevov na Bratovševi ploščadi, ki jih je organizirala Četrtna skupnost Posavje. »Tam smo se predstavili prebivalcem blokov, ki zdaj prihajajo k nam po hrano. Pot

**»LJUDJE ŠO VEDNO MALCE PRESENEČENI, DA SE SREDI LJUBLJANE UKVARJAM S KMETIJSTVOM. POVEM JIM, DA JE KMETIJA ŽE OD NEKDAJ V NAŠI DRUŽINI IN DA MI JE TO DELO RES VŠEČ.«
20-LETNI PRIMOŽ**

dobrot je za nas zelo dobra, saj nam je prinesla nove stranke, zato bi rad še povečal pridelavo zelenjave.« Kaj pa rečejo njegovi sovrstniki, ko jim pove, s čim se ukvarja? »Ljudje so vedno malce presenečeni, da se sredi Ljubljane ukvarjam s kmetijstvom. Povem jim, da je kmetija že od nekdaj v naši družini in da mi je to delo res všeč.«

Podoben zanos kot pri vseh teh mladih upih opažam tudi pri Damjani Hudnik Žaviršek, ko se pogovarjava o načrtih za prihodnost Poti dobrot. »Zdi se mi, da je to projekt na dolge proge. Zelo si želimo, da bi na Bratovševi ploščadi lahko redneje organizirali tržnico, na primer vsako prvo soboto v mesecu. Ljudje bi se lažje navadili nanjo, kar bi bila še ena spodbuda za kmete.« Trenutno pa ima tam vsako dopoldne med delavniki svojo stojnico le gospa Majda Ramovš. Upokojenci iz tamkajšnjih blokov k njej radi pridejo po malce korenja in prijazen pogovor, zato je zelo pomembna ne le

s prehranskega, ampak tudi socialnega vidika. Če vas zanima poslovni vidik takšne trgovine, pa se vrnite z nami na tržnico Paradižnik h gospe Bernardi Zatlér, ki nam je na vprašanje, ali se to obnese, odgovorila: »Teža pa ne smete nikoli tako gledati. Veste, vse, kar zaslužimo, vložimo nazaj v kmetijo.«

Solidarni bežigrasjski kmetovalci

Poleg Poti dobrot je nit, ki povezuje bežigrasjske kmetovalce, tudi Kmečka strojna skupnost Savlje-Kleče. V duhu solidarnosti namreč skupaj kupujejo večjo kmetijsko mehanizacijo, ki jo uporabljajo po dogovorjenem urniku. S tem si posamezne kmetije občutno zmanjšajo stroške investicije v tovrstno opremo in prihranijo ogromno prostora na kmetiji, saj so stroji parkirani v skupnih prostorih. Tudi sicer sosedom radi priskočijo na pomoč pri kmečkih in drugih opravilih.

Seznam kmetij na Poti dobrot, informacije o njihovi ponudbi in obvestila o tržnih dnevih na Bratovševi ploščadi so na Facebook strani Poti dobrot.

LJUBLJANČANKA

Salome, ki nam je ni treba posebej predstavljati, se je za življenje v Ljubljani odločila zaradi kluba K4. »Ko sem se začela ukvarjati z 'drag showi', je bil to edini kraj v regiji, kjer sem lahko izrazila svojo kreativnost v polju transvestije. Za klub K4 so mi povedali Slovenci, ki sem jih spoznala na nastopih na nudistični plaži v rodnem Rabu. Zaljubila sem se v Ljubljano. Ni veliko mesto, a tudi ni vas. Je polna prečudovitih ljudi in krasne arhitekture.«

Manca Krnel

Čajanka s Salome je projekt, katerega pokrovitelj je MOL. Namenjena je osebam iz skupnosti LGBT, starejšim od 50 let. Na čajanki se pogovarjajo, kaj bi še lahko naredili, da bi družba ostala demokratična in imela kaj ponuditi nekdanjim aktivistom iz devetdesetih, da bi svoje znanje lažje delili in ostali pomembni tvorci scene. Čajanke organizira društvo DiH.

Kako boste letos praznovali 8. marec?

Bolje bi bilo, če bi me vprašala, kako se ga spominjam (*smeb*). Spominjam se, da sem na ta dan vse moje bližnje ženske na otoku Rabu obdarila s cvetjem. Takrat še nisem vedela, da bom nekoč tudi sama deležna šopkov. Doživljala sem ga predvsem kot dan, ko so moja mama in tete dobre volje. Sicer si 8. marec skušam prirediti vsak dan. To priporočam tudi drugim ženskam. Naj moški kuhajo, perejo in skrbijo za otroke. Predvsem pa naj moški ozavestijo, da ženske poleg svojega dela opravljajo še en poln delavnik. Transspolne osebe točno vemo, kako je biti moški, in tudi, kako je biti ženska. Zato vsem ženskam polagam na srce, naj si ne nalagajo preveč dela. Moški ga nikoli nimajo več, kot ga imamo ženske. Sicer pa mi zadnja leta laska, ko mi ob 8. marcu voščijo drugi ali mi kupijo šopek. To je lepo, je tudi velika potrditev zame.

V Ljubljani živite že 32 let. Ali se vam zdi, da so mlajše generacije Ljubljančank in Ljubljančanov bolj razbremenjene med dva biološka spola razdeljenih družbenih vlog? Kako se to kaže?

Ja, v mladih je up! Imam občutek, da so mladi res bolj odprti. Predvsem so zaradi digitalizacije mnogo bolj informirani, kot je bila naša generacija. Dandanes lahko vsak mlad človek poišče, kar ga zanima. Če te zanima transspolnost, vtipkaš v Google, si prebereš, kaj to je, in si ustvariš mnenje. Si pomagaš. Mladina se danes uči sama. Njihova obzorja so široko odprta. Starši jih s svojim konservativnim pristopom ne držijo več v kalupu starih vrednot.

ENI SO HODILI NA VESELICE, DRUGI PA SMO HODILI V KLUB K4.

Ste del scene, ki je nastala morda prav zaradi vas – legendarni roza večeri v K4. Vsaj v devetdesetih letih, se spomnim, je bila to žurka, na kateri se je bilo treba pokazati.

V Ljubljano so prihajali ljudje iz cele Jugoslavije. Eni so hodili na veselice, drugi pa smo hodili v klub K4. Tam se je trlo ljudi iz medijev, igralcev, pevcev, osebnosti iz sveta mode in LGBT-skupnosti, ki je v devetdesetih letih doživljala zlata leta. Srečna sem, da sem živela v teh časih. Ne bodo se ponovili. V tem duhu je živela cela svetovna scena: Madonna, Prince, David Bowie itd. Mi smo dihalo z njimi. To zdaj močno pogrešam. V K4 sem med drugim dobila tudi nagrado za najboljšega transvestita desetletja. Mislim, da je bila to moja prva in zadnja nagrada (*smeb*).

Kje v Ljubljani se počutite najbolje? Govorim o javnih prostorih, ne o varnih mehurčkih enakomislečih ljudi.

Najbolje se počutim ob Ljubljanici v kakšnem lokalu. V Ljubljani sem živela skoraj povsod – v Šiški, na Viču, sedaj živim v centru, ker se tukaj največ dogaja. Utrip in živost mesta me hranita, sta mi všeč.

Kateri lokal, restavracijo, bar ali kavarno boste obiskali, ko se sprostijo ukrepi ob epidemiji?

Šla bom v kavarno Kofi Design na Kersnikovi 10, nasproti mojega bloka. Upam, da tudi ta moj lokal ni žrtev ukrepov za zaježitev epidemije. Komaj že čakam.

Kuhate odlično, to smo videli v MasterChefu. Še vedno kuhate profesionalno, če izvzameva koronsko gostinsko luknjo?

Ne kuham več in mislim, da ne bom več kuhala. V času epidemije koronavirusa sem odkrila nov talent. Zdaj slikam. Želela bi si, da bi se lahko od tega preživljala, če mi bo uspelo. Verjamem, da mi bo!

Projekt, s katerim ste nam skupaj s Tomažem Miheličem krajšali zoprne zimske dni izolacije, nosi uporniški naboj, tako kot vse vaše javno udejstvovanje, četudi zapakiran v zabavo. Zakaj je tako pomembno, da ljudem držimo oči odprte?

Šla sva na Kanarske otoke na poslovni oddih. Najprej sva posnela video, ki je dosegel nepričakovan odziv. Tako sva razvila neko svojo obliko influencerstva in posnela še nekaj filmčkov. Sledilcem rada pustiva, da si sami razlagajo vsebino videa in tega, kar sva z njim hotela sporočiti. To je neke vrste protest, zapakiran v samo zabavo (*smeb*). To sva počela zato, da Slovenija ne zaspi.

Uporniško držo ste razvili do potankosti, jo sofisticirali, jo pospravili pod površje. Izmojstrili ste jo. Je to posledica neskončnega boja za sprejetje vaše drugačnosti?

Jaz sem vedno znala dobro skrivati tisto, kar me zares teži. Navzven sem res delovala kot močna osebnost, a sem se svoje drznosti in potez vedno zelo bala. Živela in delala sem v nočnem času. Bili smo mladi in nori in prav lahko bi srečala koga, kateremu ne bi bila všeč. Prav lahko bi se mi zgodilo kaj hudega. Na leto je v povprečju prijavljenih nekaj več kot 300 umorov transspolnih oseb na svetu. Zato sem skozi leta zgradila kakovostni obrambni mehanizem. Napadla sem prva, za svojo obrambo.

Komedija je bila pomemben gradnik vaše kariere. V aktualni družbenopolitični klimi vidimo ponovni vzpon satire. Je nova generacija duhovita? Je satira sploh še uporabno orodje? Kako se je spremenila njena vloga?

Ljudje imajo najraje zabavne in iskrene ljudi. Če imaš ti dve kombinaciji, je to idealno. Na takšne osebnosti se ljudje kar lepijo. Želijo si biti taki in to jih navdaja z upanjem. Satira se razmahne vedno v takih situacijah, kot smo ji priča zdaj. To je idealna materija za ustvarjanje.

Kaj pa glasba? Kje dandanes najdete glasbo, ki se vas dotakne, vam da nekaj novega?

Na trenutni sceni je še vedno Magnifico edini, ki se me dotakne. A tudi on je iz istega časa, kot sem jaz. Kljub temu da sledim glasbenim novostim, me še nobena ni posebno pritegnila. Rada slišim to »staro« glasbo. Skozi njo živim spomine. Sicer pa s svojimi projekti nikakor nisem zaključila. Čakamo, da se odprejo gledališča, da se na oder vrne naša predstava Menopavza, tako v Sloveniji kot na Hrvaškem. Obetajo se še nekateri glasbeni projekti, ampak je še vse precej v povojih.

Zakaj je kot ženska srednjih let lepo živeti v Ljubljani?

Srednja leta – to je čisto druga smer življenja. Ponosen si nase, ker si malo zrasel. Si pametnejši in bolj moder, ugotoviš, kaj je zate v življenju pomembno. Ženske sicer sanjajo o umiku v naravo. A jaz imam, dokler si ne kupim kur, koz in vrta, še nekaj dela. Delala, ustvarjala in prisotna bom, dokler bom živa. V Ljubljani so mi všeč predvsem poletja. Obožujem

V LJUBLJANI SO MI VŠEČ PREDVSEM POLETJA. SLIŠIŠ LAHKO VELIKO RAZLIČNIH JEZIKOV, SREČUJEŠ LJUDI S CELEGA SVETA TER SE S KOLESOM VOZIŠ MIMO GNEČE, Z VETROM V LASEH.

julij in avgust. Mesto se takrat pretvori v metropolo. Slišiš lahko veliko različnih jezikov, srečuješ ljudi s celega sveta ter se s kolesom voziš mimo gneče, imaš veter v laseh (*smeb*). Ljubljana ima vse, ima celo galebe, samo morje ji manjka (*smeb*). Upam, da se taka poletja kmalu vrnejo.

Pomlad je čas za zaljubljanje. Zgodi se nam tako malokrat, da se navadno spomnimo vseh podrobnosti. Naštejte nekaj lokacij v Ljubljani, kjer ste se v koga zaljubili ali pa kjer ste upali, da se boste.

Na Tromostovju (*smeb*). A imela sem majhno težavo. Takrat še nisem čez dan hodila ven kot Salome. Ker je delal v Konjskem repu, sem morala ob treh popoldne, pri belem dnevu na Tromostovje. Za ta premik sem mu zelo hvaležna. Doživela sem velik šok. Odziv Ljubljančanov je bil povsem pozitiven. Vsi so se obračali za mano in si šepetali: »Glej, Salome!« Prepoznali so me. Lepo mi je bilo.

Ena Salome se očitno v Ljubljani zgodi enkrat na 50 let. Kdo je po vaše naslednja Salome?

Naslednja Salome ne obstaja. Salome obstaja samo, ker je prva. Nihče noče biti neskončnega boja za sprejetje v družbo. Vsi pobegnejo v tujino. V Ameriki so transspolne osebe senatorji, gibanje #metoo pa je 5 let pred #nisisama.

Kaj pa čez 50 let?

... a misliš čez tisoč let, ko naju več ne bo? Takrat bom šele postala slavna.

Liljana Batič,
direktorica Zavoda za oskrbo
na domu Ljubljana

Kako se počutimo, ko pomislimo ...

V zadnjem času se zdi znova zelo aktualno vprašanje možnosti izbire in svobode odločanja posameznika, ki se povezuje tudi s svobodo oziroma omejevanjem gibanja. V povezavi z aktualnimi razmerami v okviru epidemije ljudje različno doživljamo ukrepe, za katere verjamemo, da so začasni in se bomo kmalu vrnili v bolj ali manj običajne tirnice vsakdana. Najdemo se in iščemo prijetne trenutke in lepo znotraj tega, kar je možno. Odkrivamo nove koticke in prej neznane predele mesta. Veselimo se toplih sončnih dni in pomladi v našem mestu.

LAŽJE MI JE V MESTU, KJER VEM, DA NISEM SAMA, IN KJER STA SKRB IN SOLIDARNOST NA PRVEM MESTU.

Obstajajo pa tudi obdobja v življenju, ko so naše možnosti izbire zelo omejene in povezane z našimi trajno omejenimi možnostmi in zmožnostmi, tako telesnimi kot duševnimi. Smo mladi ali stari, odrasli ali otroci, lahko se najdemo v obdobju življenja, ko potrebujemo pomoč drugih. Že to dejstvo sprejemamo različno. Kakšni so naši občutki ob misli, da bomo morda nekoč potrebovali pomoč pri najbolj osnovnih in intimnih življenjskih opravilih? Kako se bomo počutili ob tem, ko bomo morali da popolnoma odvisni od drugih?

Večina med nami si vse življenje ustvarja toplino svojega doma, kjer živimo svoje najintimnejše trenutke, uresničujemo svoje želje in zadovoljujemo najbolj osebne potrebe. Dom, v katerem doživljamo trenutke ljubezni in ustvarjamo spomine, ima za vse nas simbolno vrednost. V njem se počutimo varne in ga neradi

zapustimo. Kakšni so naši občutki ob misli, da bi morali zapustiti svoj dom, ko bomo stari?

Naši spomini in čustva se tkejo v odnosih z drugimi. Ljudje, ki so nam blizu in jim zaupamo, bogatijo občutke naše vrednosti in nam pomagajo osmisliti življenje. V odnosih z drugimi opredelimo sebe, občutimo in delimo ljubezen, prijateljstvo, se povezujemo. Se podpisamo in oskrbujemo. Kakšni so naši občutki ob misli, da ne bi bilo bližnjih, na katere se lahko zanesemo in ki bodo poskrbeli za nas, ko jih bomo potrebovali?

V vseh obdobjih življenja si želimo bližino oseb, ki nas spoštujejo in cenijo. Želimo si družbo in skupnost, ki nam omogočata uresničevanje naših želja in potreb, kjer se lahko odločamo v skladu z našimi pričakovanji, svobodno. Želimo si prijetno zavetje doma, kjer občutimo toplino in sprejetost. Želimo si, da bi bili deležni skrbi, podpore in pomoči drugih, in to vsakič, ko bi jo potrebovali. Želje in potrebe ljudi se s staranjem ne spreminjajo. Izmjenjuje se le intenzivnost posamezne potrebe in vrstni red pomembnosti med njimi.

Lažje mi je v mestu, kjer vem, da nisem sama, in kjer so ustanove in v njih zaposleni, ki z veseljem opravljajo svoje delo in so mu predani. Mesto, kjer je pomembna vrednota spoštovanje dostojanstva in kjer sta skrb in solidarnost na prvem mestu. Mesto, ki podpira

razvoj socialne oskrbe na domu in s tem omogoča meščankam in meščanom, da v starosti ostajajo v svojem domačem okolju in na svojem domu preživijo jesen življenja. Mesto, ki podpira različne programe in aktivnosti, namenjene starejšim, daje možnost izbire aktivnega in kakovostnega preživljanja prostega časa ter podpira vključenost starejših v družbeno dogajanje, preprečuje in zmanjšuje osamljenost.

Mesto so ljudje in Zavod so njegovi zaposleni. Zaupanje, spoštovanje, spoštljivost, prijaznost, strokovnost in predanost so vrednote, ki nas vodijo pri izvajanju formalne pomoči na domu v Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana.

Biserka Marolt Meden,
predsednica Srebrne niti, zagovornica
starejših, humanitarka, prostovoljka

Še številne priložnosti za izboljšave

Rojena sem v Ljubljani. Vse življenje živim v Ljubljani in v vseh teh letih nikoli nisem našla na razlog, da bi živela kjerkoli drugje. Ljubljana je bila in je moje mesto. Otroštvo sem preživela v Savskem naselju, kjer smo stanovali na širnem polju v drugem najstarejšem bloku, ki so se mu kmalu pridružili Osnovna šola Borisa Kraigherja, stolpnice, bloki ... Mladost sem preživela pod Šišenskim hribom in na igriščih športnega društva Ilirija. Zdaj že štiri desetletja živim pod Šmarno goro in upam, da bom dočkala pločnik ob prometni cesti skozi Tacen.

Ko je človek mlad in zdrav, se mu zdi, da je za vse odlično poskrbljeno. Vendar ima vsaka generacija predloge za izboljšave, ki so vedno mogoče in velikokrat izvedljive s pomočjo nevladnih organizacij in prostovoljcev.

Vse življenje sem prostovoljka, na različnih področjih. Prvi posvetni materinski dom in nova pediatrična klinika sta zagotovo med projekti, na katere sem najbolj ponosna. Zadnja leta se v okviru društva Srebrna nit – Združenja za dostojno starost, ki smo ga ustanovili s somišljenicami in somišljeniki, posvečam področju dostojne starosti in medgeneracijskega sožitja in sodelovanja.

Pohvalno je, da MOL izdatno podpira številne aktivnosti, programe in projekte, ki starejšim v mestu omogočajo raznovrstne oblike podpore in pomoči za samostojnejše in kakovostnejše življenje v domačem okolju, druženje, izobraževanje ter udejstvovanje v športu in kulturi. Ljubljana se lahko pohvali s številnimi dnevnimi centri aktivnosti za starejše in želimo si jih še več, tudi v sklopu manjših sodobnih oblik nastanitve starejših. Tudi Kavalir je, na primer, izjemno prijazen pomočnik pri prevozih starejših po mestnem jedru in želim si, da bi jih v prihodnje na naših ulicah videli še več.

Prostora za izboljšave pa je še veliko. Na pristo mesto v domu starejših čaka kar 6.500 Ljubljancank in Ljubljancanov; zadnji dom starejših v Ljubljani je bil zgrajen na Fužinah leta 2015. Čas je tudi, da dobimo nove oblike nastanitev. Potrebujemo več neprofitnih varovanih stanovanj. Potrebujemo svojo regionalno bolnišnico, negovalno bolnišnico in urejeno financiranje edinega hospica. Bolj aktivno bi morali reševati težave starejših, ki živijo v blokih brez dvigal. Tudi brezdomeci potrebujejo več namestitev. Včasih smo imeli samopostrežno restavracijo – javno kuhinjo pod Gradom. Spet bi jo potrebovali. Tako kot bi potrebovali več klopi, na primer na Poti spominov in tovarištva, kjer bi si lahko starejši odpočili, in več javnih stranišč.

POTREBOVALI BI VEČ KLOPI, NA PRIMER NA POTI SPOMINOV IN TOVARIŠTVA, KJER BI SI LAHKO STAREJŠI ODPOČILI, IN VEČ JAVNIH STRANIŠČ.

Župan Zoran Jankovič je pokazal veliko razumevanja za potrebe starejših in nam že leta 2018 dejal, da bi Ljubljana lahko prispevala zemljišče, če bi se država odločila po vzoru Nizozemske zgraditi vas za osebe z demenco. Kdo bo naredil prvi korak? Vlada ali župan? Ko ugotovimo, da nekaj ni v pristojnosti občine, moramo spremembe zahtevati od države.

Veliko nas je starejših in ne pozabite na nas. Vsi bomo nekoč stari in bodimo aktivni v zagotavljanju pogojev za dostojno starost. Mladi in starejši skupaj. Vsak dan, na vsakem koraku.

Manca Košir,
prejemnica nagrade glavnega mesta
Ljubljana

Kjer želimo dočakati 90 let in več

Ko so pesnico Nežo Maurer pred devetdesetim rojstnim dnem – praznovala ga je 23. decembra lani z milo lepo biografijo V pesmih je moje življenje – vprašali, kako dočakati 90, je rekla: »Tako, da prej ne umreš.« Za tiste, ki želimo dočakati 90 let ali celo sto in več, je Ljubljana čudovito mesto.

Kaj ima Ljubljana, da se kljub ponudbam iz tujine nisem nikoli želela preseliti drugam? Pa začnimo: Ljubljana je obvladljiva, hitro prideš z enega konca na drugega, na kolesu, pa tudi peš. Ljubljana ima pljuča, s katerimi globlje dihajo tudi mi: javni park Tivoli in Rožnik, tudi Golovec utripa v zelenem ritmu gozda, ki je odlično zdravilo zoper vrsto tegob. V našem mestu je občutek varnosti velik, človeka ni strah ponoči hoditi peš domov. K varnosti sodijo zdravstveni domovi in Univerzitetni klinični center, torej javno zdravstvo s predanim zdravstvenim osebjem, ki od nas ne zahteva kritja na plačilnih karticah, temveč veljavnost zdravstvene izkaznice. To je luksuz, za katerega velja biti hvaležen, to je naša pravica, ki si je ne smemo pustiti vzeti!

V Ljubljani je za starejše Univerza za tretje življenjsko obdobje – z užitkom hodim k italijanskini – in so dnevni centri za upokojenje, kjer se ljudje lahko marsičesa novega naučijo. Ni boljše telovadbe zoper demenco, kot je možganska!

V Ljubljani je veliko možnosti za prostovoljstvo in služenje drugim dokazano podaljšuje življenje za nekaj let! Komaj čakam, da bo covid-19 nehal zapirati vrata prostovoljcem in bom lahko spet hodila v miren, topel dom za umirajoče, v Ljubhospic. Biti ob umirajočih je učenje hvaležnosti za življenje, poslušati

odhajajoče dihanje je slavljenje človekovega globekega diha, radost bivanja!

In koliko možnosti uživanja kulture in umetnosti imamo v Ljubljani! Cankarjev dom, gledališča, razstavišča, kinodvorane, knjižnice, pa literarne večere, branje pod krošnjami, knjigobeznice, bralne krožke, saj je Ljubljana Unescovo mesto literature, juhej! Potemtakem obilje možnosti za duhovno hrano, ki za staranje ni manj pomembna od prehrane za telo.

Ali kaj pogrešam? Več javnih prostorov z zelenjem in drevesi za medgeneracijsko druženje, kjer lahko star človek sedi na klopci – leseni, ne hladni kovinski, kakršne so grozne klopi na avtobusnih postajah, brrr! – in čuva svoje vnuke ali opazuje otroke pri igri. Ta živčav je bil značilen za socialistične soseske, ko so sosede prinesle na klop še kavico, moški pa časopis, da so lahko politizirali ure dolgo. Ne čudi, da je ta generacija dočkala 90, sto in več let, saj so znanstveniki dokazali, da je dolgoživost običajna v skupnostih, kjer se ljudje medgeneracijsko družijo. Vrtec bi lahko bil kar v domu. Pa glasbena šola tudi. In obvezno domače živali, za katere bi skrbeli stari. Poglejmo primer prijazne soseske za staranje: Koseze. Banka, pošta, lekarna pred vrati, tudi frizer, trgovinice in krasna tržnica.

PRIMER PRIJAZNE SOSESKE ZA STARANJE SO KOSEZE: BANKA, POŠTA, LEKARNA PRED VRATI, TUDI FRIZER, TRGOVINICE IN KRASNA TRŽNICA.

Ljubljana je čudovito mesto za življenje in staranje, idealno mesto pa je Dunaj. Tam ne gradijo več parkirnih hiš, na nekaterih parkiriščih zdaj rastejo drevesa, javni promet, rakana Ljubljane, je odlično urejen, da se vse več stanovalecev odloča živeti brez avtomobila. Zeleni Ljubljana ima vse možnosti, da gre po tej poti. Držim pesti za »najlepše mesto na svetu« in za vse nas, ki bi radi v njem dočakali 90 let in več, hura!

SOCIALNA STISKA

CENTER ZA SOCIALNO DELO LJUBLJANA
01/475 08 02
gp-csd.ljubl@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana - Bežigrad
01/300 18 00 in 01/300 18 01
gpcsd.ljbez@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana - Center
01/475 08 00
gpcsd.ljcen@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Moste - Polje
01/587 34 00
gpcsd.ljmos@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Vič - Rudnik
01/200 21 40
gpcsd.ljvic@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana - Šiška
01/583 98 00
gpcsd.ljsis@gov.si

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE - OBMOČNO ZDRUŽENJE LJUBLJANA
01/425 34 19 in 040/788 698
info@rdcikrizljubljanasi.si
sociala@rdcikrizljubljanasi.si

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE LJUBLJANA MOSTE - POLJE
01/54 43 043
info@zpmmoste.net

PRELOMI - INŠTITUT ZA DRUŽINSKO TERAPIJO, SVETOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE pomoč v finančnih stiskah in dolgovi
040/200 030
prelomi@siol.net

Petka za nasmeh
Pomoč pri nakupu in dostavi osnovnih potrebščin.
031/497 607
info@petkazanasmeh.si

DUŠEVNO ZDRAVJE

Društvo ALTRA
Odbor za novosti v duševnem zdravju izvaja programe svetovanja, zagovorništva, vodi dnevni center za osebe s težavami v duševnem zdravju ter izvaja program stanovanjskih skupin za osebe s težavami v duševnem zdravju.
Zaloška 40
01/544 4760
svetovalnica@altra.si

Ozara Slovenija
Nacionalno združenje za kakovost življenja
Cigaletova ulica 5
Pisarna za informiranje in svetovanje Ljubljana
01/620 0423
info@ozara.org

Šent
Slovensko združenje za duševno zdravje
Belokranjska cesta 2
Dnevni center za osebe s težavami v duševnem zdravju Ljubljana in program stanovanjskih skupin za osebe s težavami v duševnem zdravju.
01/230 7830
info@sent.si

Slovensko združenje za preprečevanje samomora
Center za psihološko svetovanje Posvet izvaja program Psihološko svetovanje posameznikom, parom in družinam v duševni stiski.
Tržaška cesta 132
031/704 707
info@posvet.org

MUZA
Svetovalnica za motnje hranjenja
01/425 03 38
svetovalnica.muza@gmail.com

Svetovalni svet - društvo za svetovanje na področju motenj hranjenja in duševnega zdravja
068/648 695
info@svetovalni-svet.si

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA
Center za duševno zdravje Moste - Polje
01/584 4244
narocanje.cdz.mos@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Bežigrad (PE Črnuče)
01/300 33 34
narocanje.cdz.bez@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Center
01/427 3826
narocanje.cdz.cen@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Šiška
01/581 5220
narocanje.irena.logonder@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Vič
01/200 4596
narocanje.cdz.vic@zd-lj.si

KLIC V DUŠEVNI STISKI
01/520 99 00
Pokličete lahko vsako noč od 19. do 7. ure.

NUJNA PSIHIATRIČNA POMOČ
Čez dan
Univerzitetni klinični center Ljubljana - Poliklinika
Njegoševa ulica 4
01/434 45 17

Ponoči in čez vikend
Center za mentalno zdravje
Grablovičeva 44a
01/587 49 00

Spominčica - Alzheimer Slovenija
Pomoč za osebe z demenco in njihove svojce
01/256 51 11
svetovalni telefon: 059/305 555
vsak delovni dan med 9. in 18. uro
svetovalnica@spomincica.si

Zavod za oskrbo na domu Ljubljana
Pogovorni telefon za starejše s prostovoljci
01/24 20 605 od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro

NASILJE

KRIZNE/VARNE NAMESTITVE

Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja Društva Ženska svetovalnica
Sprejemajo le zdrave osebe, ki nimajo simptomov okužbe s koronavirusom.
031/233 211, 24 ur na dan

Zatočišči za ženske in otroke, žrtve nasilja Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja
080/11 55, 24 ur na dan

Varni hiši Društva za nenasilno komunikacijo
031/736 726, ponedeljek, sredo in petek od 8. do 19. ure, torek in četrtek od 8. do 16. ure
vh.dnk@siol.net

PSIHOSOCIALNO SVETOVANJE IN PODPORA

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja
080/11 55, 24 ur na dan
031/699 333, vsak delovni dan od 9.00 do 15.00
društvo-sos@društvo-sos.si

Društvo za nenasilno komunikacijo
01/434 48 22 in 031/770 120, vsak delovni dan od 8. do 16. ure
info@društvo-dnk.si

Društvo Ženska svetovalnica
01/251 16 02 in 040/359 909, vsak delovni dan od 9. do 18. ure
zenska@svetovalnica.org

Združenje za MOČ - Celostna psihosocialna pomoč žrtvam spolnega nasilja in drugih oblik nasilja
041/204 949, 24 ur na dan, in 080/28 80, vsak delovni dan od 8. do 16. ure
info@zamoc.si
Facebook stran @SkupajZaMoc

Beli obroč Slovenije, Društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj
01/430 54 90 in 040/772 276, vsak delovni dan od 10. do 16. ure
beliobroc@gmail.com

Lunina vila, Inštitut za zaščito otrok Svetovanje, namenjeno otrokom, mladostnikom, staršem, strokovnim in dežurnim delavcem.
031/665 266, 24 ur na dan
svetovanje@luninavila.si

ZIFS - Združenje invalidov - Forum Slovenije
041/381 679, od 8. do 21. ure
info@zifs.si

ZASVOJENOST

Logout - Center pomoči pri prekomerni rabi interneta
080 7376
info@logout.si

Abstinent - Društvo za urejeno življenje
Pomoč pri težavah z alkoholom
064/244 496
društvo.abstinent@gmail.com

Društvo Projekt človek
Pomoč osebam z različnimi oblikami zasvojenosti
041/717 356 (vsak delovnik med 10.30 in 12. uro)
sc.lj@projektclovek.si

DrogArt
Svetovanje o škodljivih posledicah drog in alkohola med mladimi.
01/439 72 70, 041/730 800
(vsak delovnik med 9. in 16. uro)
svetovanje@drogart.org

»UP« **Društvo za pomoč zasvojenecem in njihovim svojcem Slovenije**
01/434 25 70
svetovalnica.up@siol.net

MLADI

DRUŠTVO CENTER ZA POMOČ MLADIM (CPM)
01/438 22 10, 031/323 573
lj-info@cpm-drustvo.si
@drustvo_cpm

TOM telefon - Telefon za otroke in mladostnike
116 111, od 12. do 20. ure
e-tom.si

JZ Mladi zmaji
Za vse mlade, ki se znajdejo v stiski, so Mladi zmaji ponovno organizirali pomoč psihosocialne svetovalke.
041/662 132, vsak delovni dan od 12. do 17. ure.

Pomoč lahko poiščejo tudi v sobi #svetovalnica digitalnega mladinskega centra DigiMC.
Facebook stran @mladizmaji

Platforma Ljubljana mesto učenja
Na platformi so posodobili učni seznam predvajanja »Informiraj se o koronavirusu SARS-CoV-2«, ki združuje najnovejše informacije za morebitna odprta vprašanja in dileme.
ljubljanacityoflearning.eu

Mreža mladinskih centrov Ljubljana
Mladi v stiski se lahko obrnejo tudi na mladinske centre v Ljubljani.
www.mrezaljubljana.si

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana
01/583 75 00
info@scoms-lj.si

Telefon za psihološko podporo ob epidemiji COVID-19

Ker pogovor daje moč.

080 51 00

24 ur, vsak dan.
Klic je brezplačen.

Najbolj urejena so v Ljubljani

Parki, čiste ulice, klopi in urejene pešpoti dajejo občutek dobrodošlice. Mesto pa svojim meščanom in obiskovalcem kaže, da so njihove potrebe cenjene tudi z urejenimi in dostojnimi javnimi straniščimi. Z njimi omogoča, spodbuja in celo neguje preživljanje časa v mestu.

Anja Leskovar

VLjubljani živim že od študentskih let, pa vseeno do nedavnega nisem niti pomislila, da bi kdaj zavila v javno stranišče. Pa ne toliko zaradi (že dolgo neupravičenih) predsodkov, da so umazana in zanemarjena. Živim pač v skrajnem, povsem podeželskem delu Mestne občine Ljubljana. Obkrožajo nas obsežni gozdovi in travniki, kjer izletniške urgence vrste »Mami, lulat, kakat, takoj!« rešimo za prvim drevesom. Ko se je takšna nuja nedavno zgodila na sprehodu po centru mesta in v času, ko so zaprti vsi lokali, pa sem morala

V LJUBLJANSKIH JAVNIH STRANIŠČIH JE NA VOLJO TRAJNOSTEN HIGIENSKI PAPIR, IZDELAN IZ ODPADNEGA TETRAPAKA. PROJEKTU, KI VODI V KROŽNO GOSPODARSTVO, SE PRIDRUŽUJEJO TUDI MESTNA UPRAVA, VRTCI, OSNOVNE ŠOLE IN JAVNI ZAVODI.

pobrskat globoko po spominu, da sem znala otroka po hitrem postopku odvleči v stranišče pod Mesarski most.

Javna stranišča nedvomno rešujejo marsikatero vsakdanjo pa tudi zdravstveno stisko, hkrati pa nudijo varno zatočišče za opravek, ki je že od časa intenzivnega razslojevanja eden največjih tabujev. Rimljani so se sicer na javnih straniščih povsem sproščeno pomenkovali in si celo izmenjevali gobe za brisanje intimnih delov. Ko so si višji sloji začeli prizadevati za tako imenovano civiliziranost, ki ji nižji sloji sprva niso uspeli slediti, je bil rojen tabu, je menil nemški sociolog Norbert Elias. Takrat je za človeka postalo še toliko pomembnejše, da potrebo opravi v prostoru, ki mu nudi dostojno možnost opravljanja osnovne higijene v intimi.

Celo pregovorno manj sramežljivi otroci imajo radi mir in čistočo, ko je govor o straniščih. Zato sem otroka, ko smo hiteli proti kraju odrešitve, nežno obvestila, da morda ne bo tako čisto kot doma. Medtem sem po žepih mrzlično iskala robček. Skrbi so bile povsem odveč. Papirja, mila, celo razkužila je bilo dovolj, iz pipe pa smo v bidon mimogrede nalili še svežo pitno vodo. In otrokoma je bila prihranjena travmatična izkušnja rabe javnega stranišča, kakršnih sem sama na poteh po svetu nabrala že za cel tragikomični roman.

A če je bila raba javnega stranišča odločilna za naš uspel izlet, je lahko za marsikoga življenjskega pomena. Na to vsako leto opozarja Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen, ki že dvajset let izbira najbolj urejena javna stranišča v Sloveniji. S to akcijo želijo opozoriti, da je dostop do urejenih stranišč izjemnega pomena za kronične bolnike, invalide, ostarele,

otroke in nosečnice. Ti ne morejo čakati, iskati in izbirati, ampak potrebujejo hitro- in prosto-dostopne sanitarije. Društvo tako vsako leto ocenjuje število sanitarij, označenost dostopa, ustreznost za gibalno ovirane, opremo in higienski material. Ljubljana je, kot že nekajkrat prej, tudi za leto 2020 dobila nagrado za najbolj urejene javne sanitarije.

Svetovna straniščna organizacija, ki se posveča izboljšanju sanitarnih razmer po celem svetu, celo poroča, da naj bi se vsak evro, vložen v ta prizadevanja, podvojil zaradi boljšega zdravja in produktivnosti. Morda so s tem argumentom prepričali tudi Peking, da se je posvetil svojim javnim straniščem. Ta organizacija je leta 2012 namreč za daleč najslabša, celo grozljiva razglasila prav javna stranišča v kitajski prestolnici. To je mestne oblasti tako razjezilo, da so se odločili ukrepati. Eden izmed odlokov, ki naj bi poskrbeli, da mesto ne bo več lastnik neslavnega rekorda, pa je bil precej nenavaden. Določal je namreč, da v enem straniščnem prostoru ne smeta biti več kot dve muhi naenkrat. Poročil, kako jih preganjajo, sicer ni. Je pa znano, da se higijena kitajskih stranišč izboljšuje.

Ja, stranišča, tudi javna, so izjemnega pomena. To se je pokazalo še posebej med epidemijo novega koronavirusa, ko so bili lokali, muzeji, knjižnice in drugi javni prostori s sanitarijami zaprti. Ponekod po svetu, denimo v Londonu, so sanitarije začasno zapirali, kar je povzročilo številne stiske – od prisilnih dehidracij, da bi se izognili zadrževanju urina, do neprijetnega odvajanja na javnih površinah in celo izogibanja odhodom od doma.

No, stranišča pa že dolgo ne služijo le osnovnim potrebam. V njih se lahko uredite, si umijete roke ali skrtačite zobe pred obiskom zobozdravnika. Lahko na samem zaužijete svoja zdravila, sladkorni bolniki pa si tam varno aplicirajo inzulin. Na previjalni mizi udobno previjete otroka in ga celo nahranite. Če se znajdete v stiski, tudi duševni, pa se lahko umaknete in umirite.

Javne sanitarije vsaj v razvitem svetu že nekaj časa niso nujno kraji, ki bi se jim bilo treba izogibati v širokem loku. Na Japonskem, ki je v absolutnem vrhu najbolj urejenih javnih sanitarij, je izkušnja opravljanja potrebe zaradi visoko tehnoloških rešitev celo zelo nadrealistična. A tudi če naša javna stranišča (še) nimajo ogrevanih sedišč, se ne odpirajo sama in ne predvajajo glasbe, jih vendarle izkoristite. Urejena so z mislijo na nas.

KAM LAHKO GRESTE, KO MORATE ...

- ① Plečnikov podhod ② Kongresni trg – Zvezda ③ Kongresni trg – Bukvarna ④ Tromostovje ⑤ Mesarski most ⑥ Zmajski most ⑦ Breg – Keller ⑧ Plava laguna, podhod ⑨ Pruski most ⑩ Špica

Večina ljubljanskih javnih stranišč je odprtih od 7. do 21. ure, z nekaj izjemami za gibalno ovirane. So brezplačna in prosto dostopna. Le stranišča, namenjena gibalno oviranim osebam, so zaklenjena in se odpirajo s posebnim ključem, ki ga lahko te osebe pridobijo pri invalidski organizaciji.

V Ljubljani že 2000 let

Emonci so, ko izločanje še ni bilo tabu, potrebo opravljali kar v skupnih, nepregrajenih javnih latrinah. Potem pa se je za dolgo časa na higieno pozabilo. Iztrebki iz hišnih stranišč so se v srednjeveški Ljubljani v najboljšem primeru zbirali v odprtih greznicah ali pa so tekli kar po uličnem kanalu, ki se je izlival v Ljubljanico. Umazanija, smrad in izbruhi bolezni so bili del vsakdana, kot je v 19. stoletju poročal ljubljanski mestni zdravnik dr. Fran Vilijem Lipič.

Visoko drevo ni nujno nevarno drevo

Vsako leto se v času obrezovanja drevja soočamo z nepravilno obrezanimi drevesi. In ker v Ljubljani skrbimo za mestno drevje, se nam zdi pomembno, da opozorimo, zakaj se dreves NE obglavlja.

Stres

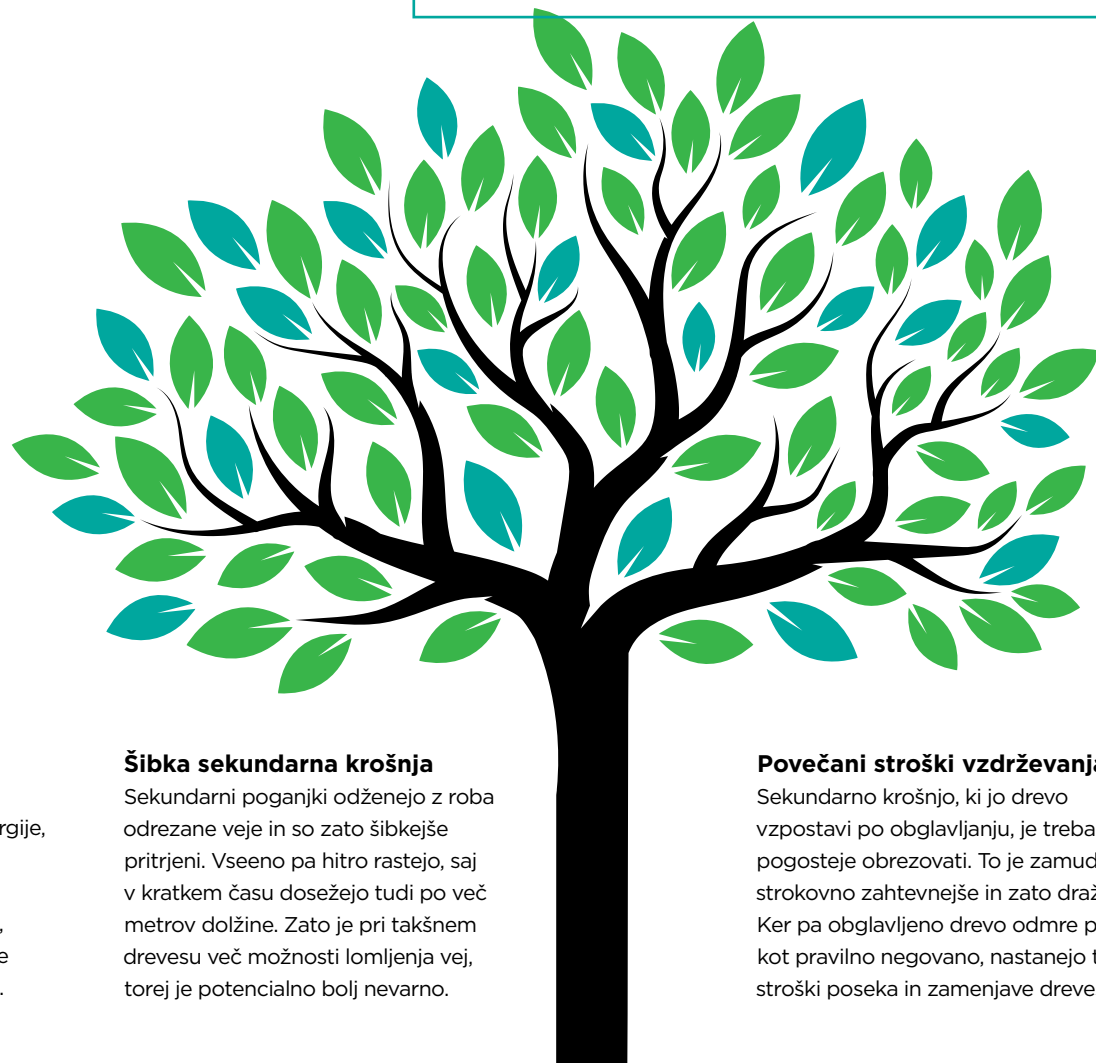
Obglavljanje povzroča stres pri drevesu, saj se odstrani večina listne mase, ki je nujno potrebna za normalno delovanje. Ker je s tem oslabljen proces fotosinteze, drevo začne stradati. Oslabljene pa so tudi njegove korenine.

Razkroj lesnih tkiv

Zaradi obglavljanja drevo nima energije, da bi lahko z rastjo ranitvenih tkiv preraslo številne velike poškodbe. Okužen les se zato začne razkrajati, nastajajo pa tudi dupline. Razkroj se nato nadaljuje v notranjost drevesa.

Kaj je obglavljanje dreves?

Obglavljanje dreves je nestrokovna tehnika obrezovanja, da bi zmanjšali višino drevesa. Nepoučeni to večinoma izvedejo zaradi strahu pred »nevarnimi« visokimi drevesi. V resnici pa ta metoda ne zmanjšuje nevarnosti, temveč jo na razmeroma kratek rok še poveča.

Šibka sekundarna krošnja

Sekundarni poganjki odženeja z roba odrezane veje in so zato šibkejšje pritrjeni. Vseeno pa hitro rastejo, saj v kratkem času dosežejo tudi po več metrov dolžine. Zato je pri takšnem drevesu več možnosti lomljenja vej, torej je potencialno bolj nevarno.

Povečani stroški vzdrževanja

Sekundarno krošnjo, ki jo drevo vzpostavi po obglavljanju, je treba pogosteje obrezovati. To je zamudno, strokovno zahtevnejše in zato dražje. Ker pa obglavljen drevo odmre prej kot pravilno negovano, nastanejo tudi stroški poseka in zamenjave drevesa.

Golovec v novi podobi

Obiskovalce Golovca razveseljuje nova urbana oprema, ki smo jo v mestnem gozdu namestili v okviru evropskega projekta URBforDAN. Med drugim smo postavili informativne, označevalne in usmerjevalne table, lesene klopi, mize in podesta ter vzpostavili več učnih točk. Vsebine smo oblikovali na podlagi strokovnih usmeritev in predlogov, ki smo jih skupaj z Zavodom za gozdove, ki je tudi partner v projektu, obravnavali na več delavnicah z deležniki, uporabniki območja, lastniki zemljišč in različnimi drugimi javnostmi.

»Dosežena raven sodelovanja se najbolj kompleksno kaže na informacijski karti, kjer smo glavni poudarek namenili tematskim potem. Poleg tega z novo označitvijo posegamo tudi v uporabniški režim in z njim uravnavamo rabo gozdnega prostora, skladno s predlogi lastnikov zemljišč in uporabnikov. Veseli smo, da nam je na številnih delavnicah in posvetih uspelo najti rešitve, ki izboljšujejo preživljanje časa v mestnem gozdu Golovec in obiskovalcem ponujajo pestre vsebine.« je povedal vsebinski vodja projekta URBforDAN Jurij Kobe, strokovni sodelavec MOL.

»Namestili smo tudi 30 lesenih stebrov oziroma totemov za usmerjanje obiskovalcev in 13 stebričkov za izobraževanje oziroma obveščanje. Med njimi so označene tri gozdne igralnice, ki jih za igro in učenje uporabljajo predvsem okoliški vrtci in šole. Stebrički so opremljeni s QR-kodami, ki vodijo do podrobnejših vsebin na spletni strani ljubljana.si: Gozdne učne točke na Golovcu. Na tablah je prikazan podroben zemljevid območja in okolice, poteki vseh poti za obiskovalce in njihova navezava na mestno prometno infrastrukturo v okolici mestnega gozda, označene pa so tudi različne zanimive točke.

V projektu URBforDAN posebno pozornost namenjamo gozdni pedagogiki, zato smo uredili več učnih točk, med katerimi sta še posebej zanimivi gozdni učilnici oziroma učna pripomočka – vitrina za predstavitev avtohtonih drevesnih vrst na Golovcu in gozdni planetarij. Namenjena sta izobraževanju tako otrok in mladine kot odraslih obiskovalcev. Pri tem smo se naslonili tudi na ugotovitve strokovnjakov, da gibanje in dejavnosti v naravi, še posebej v gozdu, spodbujajo razvoj možganov pri otrocih in krepijo njihovo celostno zdravje. »Gozdna pedagogika se udejanja na različne načine glede na starostne skupine. Predšolski otroci potrebujejo naravno gozdno okolje za igro in spoznavanje gozdnih živih bitij – zato so v gozdu določene tri gozdne igralnice. Preostalih 10 gozdnih učnih točk je namenjenih vsem obiskovalcem. Nedavno sem na Golovcu srečal vzgojitelja Aljaža iz Vrtca Galjevica, ki se je z vrtčevskimi otroki ob planetariju pogovarjal o Velikem vozu,« je dodal Kobe.

Evropski projekt URBforDAN razširjamo in podaljšujemo za šest mesecev. Projekt bo tako trajal do 30. septembra 2021, novo podobo pa bo dobila tudi Šmarna gora.

Šport za vsa dekleta

G

Miha Štamcar

ibanje, rekreacija, prijateljstvo, prilagodljivost, kakovost, aktivnost, ustvarjalnost, znanje, sodelovanje, zdravje, sreča, uspešnost so vrednote, ki jim sledijo v Športnem klubu Bleščica, največjem gimnastičnem društvu v Ljubljani. Z idejo šport naj bo šport za vse sta se pred dvajsetimi leti Nika Veger in Petra Kamenšek podali na pot ustvarjanja novega in izumljanja neznanega. Začetek Bleščice je bila vadba na 12 osnovnih šolah, kjer je vadilo 250 deklet, pred epidemijo covid-19 pa je delovala na 70 lokacijah, na katerih je bilo v vadbo vključenih 1300 deklet v 115 skupinah, s katerimi se je ukvarjalo 50 vaditeljic.

Zdaj so te številke razumljivo nižje, kajti že marca lani so dva meseca ostali brez vadbe v živo, še daljše zaprtje je bilo od oktobra naprej.

»Vadbo izvajamo na osnovnih šolah, in ko so se zaprle, smo ostali brez prostora za redno vadbo. Po prvem odprtju nekatere šole niso bile pripravljene oddajati prostora za vadbo, tudi v septembru, ko smo vpisovali nove članice, je bilo podobno, ampak kljub temu smo vpisali 900 deklet, kar se nam je zdel vrhunski dosežek. Žal je bilo naše veselje kratkotrajno, tako da smo se preusmerili na vadbo prek Zooma, kar seveda ni isto. Čeprav so bili programi brezplačni, je bilo na začetku še okoli 300 deklet, nato pa vsak mesec manj. Je že tako, da je tudi v športu človek najmočnejši medij, in prek ekrana se tega ne da nadomestiti. V bistvu tudi še zdaj ne moremo normalno trenirati, ker ne smemo vstopiti v poslopja šol. To rešujemo tako, da smo najeli prostore plesne šole za Bežigradom, kamor

zdaj starši vozijo svoje otroke, za nas pa je bilo značilno, da so otroci na treninge hodili praktično v copatih,« je o mesecih brez vadbe v živo pripovedovala Petra Kamenšek, strokovna vodja Športnega kluba Bleščica.

Toda tudi začetki niso bili najlažji. Na osnovne šole ni najbolj preprosto priti, saj je v njih veliko različne ponudbe, vse skupaj pa je še toliko težje, če še nimaš uveljavljenega imena. Danes jim je s tega vidika vendarle lažje. Z dobrim delom so si na šolah pridobili zaupanje, njihovo osnovno vodilo pa je od vsega začetka, da ritmična gimnastika postane šport za vsa dekleta. Iz preprostega razloga: »Pred leti je bila ritmična gimnastika rezervirana le za dekleta z določenimi telesnimi lastnostmi, morale so biti zelo vitke, zelo gibljive. Še ko sem delala

v Narodnem domu in Sokolu Bežigrad, sem težko gledala te otroke, ki so bili v takšni selekciji zavrtnjeni. Vedeti moramo, da otrok samega sebe doživlja drugače, in če mu je nekaj všeč, bo težko razumel, da telesno ni prilagojen za ta šport. Takrat se mi je stalno porajalo vprašanje, zakaj ne bi mogla vsa dekleta vaditi tega športa. Za rekreativni program ni treba imeti kakšnih super sposobnosti, še vedno pa lahko imaš veliko od ritmične gimnastike in od vadbe z rekviziti, ustvarjanja koreografij ...,« je usmeritev kluba pojasnila Kamenškova, ki je že od malih nog zaljubljena v šport, najbolj seveda v ritmično gimnastiko, njen najljubši muzej pa je recimo Olimpijski muzej v Lozani.

V Bleščici se poleg ritmične gimnastike ukvarjajo tudi z estetsko gimnastiko, ki je

ritmični gimnastiki najbolj soroden šport. »Pri ritmični gimnastiki telovadke nastopajo z rekviziti, kot so obroč, žoga, kiji, trak in kolebnica, ob glasbeni spremljavi. Lahko se izvaja individualno ali v skupini. Bistvo je v tehničnem delu sestave – išče se dobro rokovanje z rekvizitom, spretno skupinsko delo, visoka raven težin ... V nasprotju z njo je estetska gimnastika izključno skupinski šport, kjer šest do deset deklet izvaja koreografijo, ki ima čustveno plat in temelji na neki zgodbi, sestavljena pa je iz različnih serij gibanja telesa brez rekvizita. Prednost estetske gimnastike je v tem, da tu ni pomembna telesna lastnost kot pri ritmični gimnastiki in da jo lahko treniraš praktično kjerkoli, medtem ko si pri ritmični pogosto omejen tudi z višino stropa v telovadnici,« je razliko med ritmično in

estetsko gimnastiko razložila Maja Svete, ki je predlani s Tjašo Čarman Sorčan, Evo Kralj, Laro Krnc, Mašo Korošec, Nežo Kopitar Šturm in Zalo Vogrič nastopila na svetovnem prvenstvu v estetski gimnastici v španski Cartageni.

Kot pravi dvajsetletna študentka kemije, se veliko ljudi, ki prvič gledajo estetsko gimnastiko, najprej spomni na moderni ples ali pa jazz balet. »Nekaj podobnosti zagotovo je, vendar pa vsebuje tudi prvine ritmične gimnastike, zato je res poseben šport, ki se ga ne da nikamor umestiti. Dejansko je nekaj posebnega, kajti za ukvarjanje z njo ni pomembno, kako gibčen si, ali si dovolj suh ali podobno. Ne glede na postavbo lahko v njej veliko dosežeš, predvsem pa razvijaš koordinacijo, ravnotežje, gibljivost in sposobnosti v sebi, vse to pa potrebuješ tudi v vsakdanjem življenju,« je o prednostih estetske gimnastike navdušeno pripovedovala Maja, ki je svojo pot začela v gimnastičnem društvu Špička, zdaj pa je že eno desetletje v Bleščici. Njena velika želja je, da bi v estetski gimnastici ostala kot trenerka, in že zdaj pomaga vaditeljicam pri različnih skupinah.

»Vadba v našem klubu poteka vzporedno s šolskim koledarjem, tako da tudi dekleta praviloma vpisujemo že ob začetku vsakega šolskega leta, glede na starost in predznanje. Tako je zasnovano tudi napredovanje po skupinah. V skupini začetnice so dekleta od treh do osmih let, kjer je poudarek na osnovah gibanja s telesom in predpripravi na težje elemente, spoznajo pa tudi osnove. V nadaljevalno skupino pridejo dekleta, stara od osem do dvanajst let, ki so opravila ritmično pripravnico. Treningi so v nadaljevalni skupini daljši in bolj strukturirani, več časa se nameni učenju novih elementov ritmične gimnastike, ki so nadgradnja tistih, ki so se jih dekleta naučila v začetni skupini. Več je tudi dela z različnimi ritmičnimi pripomočki. Imamo pa tudi tekmovalno skupino, v katero prestopijo dekleta, ki imajo željo po tekmovalstvu. V tej skupini se naučijo težjih elementov gibanja s telesom ter uporabe pripomočkov, ki ustrezajo tekmovalnemu pravilniku,« je delovanje različnih vadbenih skupin predstavila Petra Kamenšek, ki je zelo ponosna prav na to razvejanost starostnih skupin. Predvsem pa na to, da so v klubu tudi telovadke, ki so v njem že od njegovih začetkov.

»Želimo podreti bariero, da je ritmična gimnastika šport samo za najmlajše deklice. To sploh ni res in v bistvu so članice, ki vztrajajo,

ki vidijo smisel, ki si zgradijo močan socialni krog in ki se dobro razumejo s svojimi trenerkami, prava društvena zakladnica. Od njih prihajajo nove vaditeljice, novo navdušenje. Naš cilj je nuditi ritmičarkam veliko veselja brez prekomernih naporov, ki so sicer v tekmovalni smeri vsakega športa neizogibni. Letni vadbeni programi in tedenski treningi so skrbno pripravljene, vaditeljice pa se trudijo, da načrte dobro izpeljejo. Najmanj dvakrat na leto priredimo tudi nastope za starše, sorodnike in prijatelje, ko dekleta pokažejo, kako potekajo vadbene ure in katere prvine so usvojile. Vrhunci nastopov so seveda skupinske vaje, saj njihova priprava zahteva največ truda, zato jih predstavijo s posebnim veseljem in ponosom,« je na dosežke svojega kluba resnično lahko ponosna Kamenškova, ki si v prihodnosti najbolj želi, da bi Bleščica dobila svojo lastno dvorano.

»Vsi, ki delamo v športu, si ves čas postavljamo nove cilje in tako je tudi pri nas. Na začetku smo mislili, da bo naša meja tisoč otrok, ko smo jo presegle, je bila takoj 1200, potem 1300, zdaj je 1500. V mislih tudi že gradimo dvorano, da bi prišli do svojih prostorov. To je resnično naša velika želja, v času epidemije covid-19 pa se je pokazalo, da tudi nujna. Za zdaj je ta cilj še oddaljen, vendar ves čas pogledujemo po kakšnih primernih prostorih, pa tu ne mislimo na kakšne novogradnje.«

Praznovanje 20 let Bleščice

Čeprav se trenutno v klubu z vsemi silami borijo, da bi sploh preživeli, jih optimizem ne zapušča. Nasprotno. »Slavje ob 20-letnici delovanja vsekakor bo. V letošnjem šolskem letu sicer zagotovo ne, saj si želimo, da se na tej prireditvi dekleta predstavijo v vsem svojem sijaju, s krasnimi vajami in da bodo nanje ponosne. Tudi zato ne želimo ničesar narediti na hitro. Če ne bo šlo drugače, bomo proslavljali prihodnje leto,« velik dogodek ob obletnici obljublja Petra Kamenšek. Ob 10-letnici so bili v športni dvorani Medvode, zdaj si želijo priti v dvorano Tivoli.

Bleščici se deklice lahko pridružijo tudi med šolskim letom. Vse informacije, tudi o tem, kako poteka vadba, kaj obleči za prvo vadbo, kakšne pripomočke je treba imeti, so na spletni strani blescica.si.

Ko zagnanost ne pozna meja

Z vztrajnim in trdim delom ter željo po uspehu se prav zares daleč pride. Tudi če ti življenje nastavi (telesne) ovire. Osupljiv dokaz za to je devetnajstletni Ljubljčan Nik Sejdiji, aktualni državni prvak v parakarateju in trenutno najbolj perspektiven parakarateist. Kaj je lepšega kot zgodba o uspehu, kjer je trud poplačan.

Mojca Grizold

Nik se je rodil s cerebralno paralizo, to je motnja gibanja, ki je posledica možganske okvare. Njegova prognoza je sprva kazala, da bo za svoje gibanje potreboval invalidski voziček, a je njegovo življenje ubralo drugačno pot. Vse se je začelo, ko se je po priporočilu fizioterinje seznanil s karatejem. Namen je bil pridobiti predvsem dodatno ravnotežje, izboljšati koordinacijo in koncentracijo ter omogočiti socializacijo. Tako je karate postal njegov način življenja in mu pomaga ohranjati telesno kondicijo, ki je zanj še kako pomembna.

Nihče ni pričakoval tako izjemnih športnih rezultatov, zdaj pa že dvanajsto leto zapored uspešno trenira v karate klubu MON CHI in karate šoli Kimon pod vodstvom trenerja Bojana Marinčeka. Ta je pri Niku iskal možnosti čim boljšega vključevanja v redno vadbo, z individualnimi treningi pa iskal prilagoditve vsebin treningov ter pri tem vključil tako splošne psihofizične kot specialne priprave za usvajanje novih znanj. Parakarate namreč zasleduje tri

»PRVI IZZIV, S KATERIM SEM SE SREČAL, JE BILA MOJA MAMA, KI NI BILA NAVDUŠENA NAD MOJO IZBIRO TELESNE DEJAVNOSTI. DANES PA JE PRAV ONA MOJ NAJVEČJI MOTIVATOR.«

glavne cilje: vključevanje oseb z drugačnimi potrebami v vsakdanje življenje, uresničevanje koncepta odnosa do drugačnosti in spoštovanje konvencije o pravicah invalidov.

Zagnanost je Nik pokazal že na začetku, ko je na svojem prvem mednarodnem tekmovalstvu na Hrvaškem leta 2016 osvojil prvo mesto v svoji kategoriji. Od takrat je osvojil še več odličnih uvrstitev tako na državnih kot mednarodnih tekmovaljih. Visoka mesta pa dosega tudi na šolskem področju, kjer je zaradi svoje prizadevnosti in odlik to šolsko leto prejel štipendijo MOL. Pred nami je dokaz, da se vse da, če se le hoče.

Ker zagnanost Nika Sejdijija ne pozna meja, ga tudi epidemija ni ustavila. Udeleževal se je tekmovalni prek spleta in na prvem spletnem mednarodnem tekmovalstvu v organizaciji Inclusive Karate Federation v svoji kategoriji zmagal. Udeležilo se ga je 206 tekmovalcev iz 17 evropskih držav v 26 različnih kategorijah.

ZANIMIVOSTI IZ POLJA

CERKEV DEVICE MARIJE

Kraj Devica Marija v Polju (Polje) se je vse do leta 1952 imenoval po cerkvi. Leta 1904 je cerkev dobila veliki bronasti zvon, ki je s 6086 kilogrami veljal za najtežjega na Kranjskem. Tega so vojaki devet dni razbijali na kose in ga pretopili v orožje, tako da je leta 1916 zvonil zadnjič. Danes v zvonikih, visokih 50 metrov, pozvanja pet zvonov. V levem je najtežji zvon na Slovenskem. Tako pročelje kot tudi notranjost cerkve krasijo mozaiki patra Marka Ivana Rupnika iz Centra Aletti v Rimu.

KRAJINSKI PARK ZAJČJA DOBRAVA

Je najstarejši krajinski park na območju ljubljanske občine. S svojo bogato vegetacijo pomeni pljuča tega dela Ljubljane, kar privablja mnoge obiskovalce, željne svežega zraka. Park je več kot primeren za različne oblike rekreacije. Če niste ravno športni tip oziroma bi v naravi želeli jesti kosilo ali spiti kavo, vam je pod krošnjami dreves na voljo gostišče z igriščem za najmlajše, v neposredni bližini pa se lahko naučite jahanja.

ZELJADA

Festival, ki ga vsako jesen organizira Turistično društvo Zajčja dobrava, obišče tudi veliko ljudi iz drugih krajev Slovenije. Okoliški kmetje se na Zeljadi predstavijo s svojimi izdelki, na ogled so stari in novi stroji, kuhajo se najslastnejše jedi iz zelja. Organizatorji vsako leto gostijo tudi tuja kmečka društva, da pa obiskovalcem res ni dolgčas, se ti lahko pomerijo v zabavnem tekmovanju. Velikodušni organizatorji vsako leto poskrbijo tudi za pogostitev z najrazličnejšimi domačimi dobrotami.

Po dogodivščine na obrobje

Hiter tempo življenja in dolgi delovniki so velikokrat razlog, da nam zmanjka časa zase in za naše najbližje. Mestni otroci so velikokrat prikrajšani za pristne izkušnje v naravi, živali odkrivajo na žalost le prek zaslonov. Pašniki, polja, gozdovi, šola jahanja, gostišče v senci dreves, vonj po domačem ..., vse to imamo Ljubljančani na voljo le 13 minut z avtom iz centra po Zaloški cesti.

Bojana Polak Mijović

Vse to in še več nam ponuja Polje. Naše Polje, kjer že leta živim, ni le rodovitna zemlja, na kateri pridne roke pridelujejo poljščine, ampak je tudi ime enega izmed krajev Četrtna skupnosti Polje. Sama skupnost ima dobrih 20.000 ljudi in je po številu prebivalcev četrtnih skupnosti v MOL peta največja. Gospodarski in naselitveni razcvet je kraj doživel z množičnim zaposlovanjem v bližnji vevški papirnici in z gradnjo železniške postaje, v zadnjih letih pa je gradnja novih stanovanjskih sosesk pridelala kraju kulturno in generacijsko raznolikost.

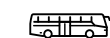
Polje je v zapisih prvič omenjeno že leta 1499, ko je na tem območju stala le cerkev, obdana s travniki in njivami. Okoli so nato v naslednjih letih zrasle hiše, gostilna, kjer so se okrepčali romarji, ki so pot nadaljevali proti mestu, danes pa nas do središča pripelje nova štiripasovnica, ki namiguje, da prihajamo v kraj, ki sledi arhitekturnim trendom moderne družbe.

Če še niste povsem gotovi, o katerem delu Ljubljane teče beseda, naj vas spomnimo na zagotovo večkrat opažena zvonika, ki se pustita občudovati tudi med vožnjo po vzhodni mestni obvoznici. In če se odločite, da boste vožnjo nadaljevali v smeri Zaloga, vas bo najprej pozdravil mlad drevored, ki vas bo pospremil do samega središča kraja. Tam vas bo v novi podobi sprejela cerkev Devica Marije, kjer boste

lahko obiskali tudi na novo razširjeno pokopališče s parkom, pojedli slaščico na ploščadi čez cesto, se srečali s prijatelji, ki živijo v novem naselju; lahko pa vas pot odpelje v smeri krajinskega parka Zajčja dobrava, ki je odličen prostor za rekreacijo na prostem, svoje poti pa najdejo tudi kolesarji in sprehajalci. Park je dom mnogih živalskih vrst, med svojim sprehodom lahko med drugimi opazite divjega prašiča in fazane, veliko pa je srnadi.

Predstavljen del Ljubljane nudi veliko prostora za gibanje na prostem, in če vas zanima, kam se odpravijo domačini na pohod, se jim lahko pridružite. Ostrovrharjeva pot do sotočja treh rek je lahkotna pot, primerna za nezahtevne sprehajalce in ljubitelje narave. Ob lepem vremenu boste lahko občudovali vzhodni del Ljubljanske kotline, predvsem kraja Dol in Dolsko ter Kamniško-Savinjske Alpe, na koncu poti pa boste nagradjeni z razgledom na sotočje Ljubljane, Save in Kamniške Bistrice. Lahko pa se povzpnete na najvišji vrh Kašeljskega hriba, kjer stoji leseni stolp, s katerega se odpre lep razgled na Ljubljansko kotlino in hribovje.

ZAJČJA DOBRAVA

LPP 12, 25 - postajališče Polje-Kolodvor

Vsi smo del iste celote

Usoda je hotela, da je Mauro Lugano iz 15-milijonske province Buenos Aires pred desetimi leti prišel v Ljubljano. Pravi, da je bila to najboljša odločitev v njegovem življenju. Mauro je učitelj kitajske energijske vadbe qigong in soustanovitelj društva Na zeleni veji. Kot pravi, je vse prepleteno in obstaja mnogo več kot le materialna resničnost.

Ajda Borak

Iz La Plate, glavnega mesta argentinske province Buenos Aires, v Ljubljano?

Ja, usoda je čudna reč. Imel sem kakšnih dvajset let, študiral sem filmsko produkcijo. Bolj ko sem se poglobljaj v filmski svet in bolj ko sem ga spoznaval, bolj sem se oddaljil od njega. Vse se mi je zdelo nekako pokvarjeno, umetno. Pri dvajsetih smo s prijatelji spakirali nahrbtnike in za devet mesecev odšli na potovanje po Južni Ameriki. Obiskovali in živeli smo pri skupnostih, ki so odrezane od življenja, kot ga poznamo mi. Kjer so na primer otroci že pri desetih letih pomagali pri proizvodnji kokaina. Ti otroci nikdar niso niti videli televizije. Oni so živeli film, ki ga mi lahko vidimo na televiziji.

Na koncu tega potovanja sem v Ekvadorju v Montaniti spoznal Tino. Ko sem jo prvič videl, sem vedel. Osem mesecev kasneje sem že imel enosmerno letalsko karto. Preden sem odšel, sem sanjal jame in različne pokrajine, ki jih nisem še nikdar videl. Potem pa sem na spletu poiskal slike Slovenije in našel prizore iz sanj.

Kako ste se prilagodili novemu življenju?

Tukaj živim že deset let. Sem se popolnoma adaptiral. Celo jezik sem ponotranjil, včasih razmišljam, celo sanjam v slovenščini. Zgodi se mi, da svojemu sinu lažje in hitreje kaj razložim v slovenščini kot v španščini. No, da bom usvojil dvojino, bo pa še malo trajalo.

»KAR JE V LJUBLJANI BISTVENO DRUGAČE KOT V BUENOS AIRESU, JE NEKO SPLOŠNO SPOŠTOVANJE – DO PRAVIL, DO ZAKONOV, DO NARAVE, DO SOLJUDI; AVSTROOGRSKI SUPEREGO Z BALKANSKO DUŠO.«

Ko sem po prvem letu življenja tukaj dojel, da se vsi le delate (*smeh*), da ste zelo organizirani, točni, natančni Evropejci, v resnici pa ste po srcu zabavni, topli in sproščeni Balkanci, sem se takoj sprostil. Kar je v Ljubljani bistveno drugače kot v Buenos Airesu, je neko splošno spoštovanje – do pravil, do zakonov, do narave, do soljudi; avstroogrski superego z balkansko dušo (*se glasno zasmehuje*).

Južnoameričani veljate za tople, temperamentne ljudi, Slovenci po drugi strani za nekoliko hladnejše. Kako ste se zlili z ljudmi tukaj?

Mislil, da se ves svet bori z enakim problemom – vsi smo pod enakim pritiskom sistema, ki nas sili v tekmovalnost, namesto da bi nas spodbujal k sodelovanju. Največja prednost življenja tukaj je vsekakor povezanost z naravo, življenjski ritem in kultura bivanja sta prepletena z ritmom narave. Vsi bi se morali spomniti osnovne resnice – da smo vsi del iste celote. Vedno se moramo

zavedati svojega vpliva na to celoto, svojega vpliva na okolje in na odnose.

Kaj pravzaprav je qigong?

Qigong je način življenja. Način življenja in reinterpretacije, razumevanja življenja. Izvajanje qigonga vpliva na fizično telo vadečih, bistveno pa je, da tisti, ki ga prakticirajo redno, razvijajo nov, drugačen pogled nase, na svoje vzorce delovanja, razvijajo filozofski aspekt čuječnosti in zavedanja. Jaz učim po sistemu zhineng, sem član skupnosti ZhiNeng Slovenija.

Kakšen je pečat, ki ga puščate v Ljubljani?

Vadbo qigonga smo redno prakticirali v šolah in podjetjih. Ob redni vadbi so težavne in konfliktne skupine v šoli postale bistveno manj problematične in bolj uspešne, med zaposlenimi pa je bilo opaziti bistveno manj zavisti in tekmovalnosti. Odpreti vrata in oči ljudem, jim ponuditi orodja in tehnike za boljše, prijetnejše, predvsem pa bolj zdravo življenje – to je pečat, ki ga želimo pustiti.

Zatočišče za preganjane pisatelje in umetnike

Ljubljana je že desetletje članica mreže zatočišč za preganjane pisatelje – ICORN. Smo eno od 72 mest zatočišč, tj. mest, ki zagovarjajo svobodo govora, demokratične vrednote in spodbujanje mednarodne solidarnosti.

Ajda Borak

Pisatelji in umetniki so ogledalo družbe. So tisti nepogrešljivi glas mislim, idejam, razpravam in kritikam, ki pripomorejo k pravičnejšemu in boljšemu svetu. So glas zatiranih in neslišnih, glas tistih, ki se jim dogajajo krivice. Žal pa so v mnogih državah po svetu, tudi v naši neposredni bližini, zaradi svojega dela, resnic, ki jih širijo, upora in kritike sistema še vedno prepogosto tarče avtoritarnih režimov, ki jih kaznujejo, ustrahujejo, preganjajo ali celo ogrožajo njihovo življenje.

Število pisateljev in umetnikov, ki vsako leto zaprosijo za zatočišče prek mreže ICORN, je visoko, kar je dokaz, da svoboda govora še zdaleč ni tako samoumevna temeljna človekova pravica, kot se nam zdi. Pisati o različnih družbenih vprašanjih, kot so otroško delo, ravnanje s političnimi zaporniki, huda revščina, pravice žensk in podobno, je še vedno marsikje lahko celo smrtno nevarno.

ICORN je bil uradno ustanovljen leta 2006 v norveškem mestu Stavanger in je povezoval

15 mest. Ljubljana je na predlog Slovenskega centra PEN v mrežo vstopila leta 2011, ko je nosila Unescov naziv Svetovna prestolnica knjige. Danes je v mrežo vključenih že prek 70 mest po vsem svetu, do sedaj pa so zatočišče nudila že 250 avtorjem in njihovim družinam. Ljubljana je do danes odprla svoja vrata šestim avtorjem: Aliju Amarju in Zineb El Rhazoui iz Maroka, Girmu Fantaye iz Etiopije, Sameerju Sayeghu iz Iraka, trenutno pa sta v Ljubljani iranska aktivistka za človekove pravice Shiva Nazar Ahari in iranski pesnik in aktivist Pooyesh Azizeddin. Vsi so bili v svojih državah preganjani, več let so živeli pod hudim pritiskom politične oblasti, bili so ustrahovani, nekateri tudi večkrat obsojeni na zaporno kazen, le zato, ker so si upali glasno širiti resnico in se zoperstavljati krivicam. V Ljubljani so ponovno, vsaj za dve leti, našli mir in možnost za ustvarjanje.

Pa vendar pisatelji in umetniki v mestu dobijo bistveno več kot le varno streho nad glavo in prostor, kjer lahko v miru opravljajo svoje delo. Projekt spodbuja ustvarjanje novih komunikacijskih poti, kulturnih izmenjav in sodelovanj, ki spreminjajo tako življenje gostujočih umetnikov kot življenje skupnosti, ki jih gosti. Vsak umetnik je glasnik pomembnih izkušenj, iz katerih se kot družba lahko marsikaj naučimo, mesto zatočišče pa na ta način jasno izkazuje svoj boj proti nestrpnosti in izolaciji ter predvsem boj za svobodo govora.

Martin Luther King, borec in aktivist za državljanske pravice, je rekel, da se naša življenja začnejo iztekati, ko začnemo molčati o pomembnih stvareh. In poslanstvo te človekoljubne mreže je ravno to: omogočiti prostor, kjer je slišan glas, ki govori o pomembnih stvareh.

2006

ICORN uradno ustanovljen v Stavangerju skupaj s 15 mesti.

2010

Ljubljana je nosilka Unescovega naslova svetovna prestolnica knjige.

2011

Ljubljana pristopi v mrežo, ki je takrat imela 40 mest.

2020

V mreži je več kot 70 mest.

ICORN V ŠTEVILKAH

1111

avtorjev je do danes vložilo prošnjo za zatočišče.

250

avtorjev je našlo zatočišče.

6

avtorjev je našlo zatočišče v Ljubljani.

100+

koordinatorjev po svetu skrbi, da umetniki dobijo vsa potrebna pomoč.

Jih sploh še opazite?

Saša Grobelšek

Med kupovanjem dnevnega časopisa sem stopala visoko na prste in dvigovala pogled čez polno polico tiska. Kaj vse je skrito v urejeni notranjosti kioska? Pred skorajda davnimi časi je bil majhen, celo ljubek delovni prostor trafikantke na koncu ulice ena sama skrivnost. In uganka za rdečo steno. Skozi steklo nisi mogel kukati, saj ga je prekrival kolaž zabavnikov, križank, doktor romanov in naslovk z razgaljenimi ženskimi oprsji. O da, tudi v naši soseski smo imeli legendarni rdeči kiosk K67. Le kje ga takrat ni bilo?! Tisti nostalgичni kioski slovenskega oblikovalca in arhitekta Saše Janeza Mächtiga se zdaj razkazujejo le še po dizajnerskih razstavah od New Yorka do Moskve.

Trafike so še vedno malo čudo. Malce bolj prostorne kot včasih, a njihova pestra ponudba pošteno prerašča njihovo notranjost. Zdaj je to mesto nekakšne »prve pomoči«. Nekaj med prodajalno, stojnico in info točko, odvisno pač, kje imajo svoje mesto. So tam, ko nam med čakanjem na avtobus zakruli v želodcu ali je treba napolniti Urbano. So tam, ko v mezinčku začutimo srečen

dan in želimo igrati loto. Ko bi radi pogasili žejo ali pa radovednost. Včasih moramo celo, tako kot nekoč, kupiti poštno znamko in ne nazadnje časopis ali revijo. Z drugimi besedami: od obliža do sekundnega lepila.

Že dolgo nazaj pa so trafike ob svoji osnovni prodajni dejavnosti pridobile tudi družbeni pomen, svojevrstno skrb za lokalno skupnost. Tako kot Ljubljana so tudi druga naša mesta bolj ali manj posejana s trafikami. Te so številnim meščanom nepogrešljiva točka postanka med jutranjo rutino, kjer jih čaka svež dnevni časopis in izmenjava novic s trafikantom. Tiste v stanovanjskih naseljih imajo celo vlogo dobrega soseda, ki mu zaupaš najdene ključe, ali pa poštarja prosiš, da v trafiki odloži pošiljko, ki je bila prevelika za v nabiralnik.

Veliko je tudi takšnih meščanov, ki kioskov, čeprav so povezovalci lokalne skupnosti, skorajda ne opazijo več. Se tako dobro zlijejo z okolico? Saj poznate napotke za pot, ko je v križišču s trafiko treba zaviti desno, vam pa se še sanja ne, da tam stoji kiosk, četudi je ves pisan od oglasnih plakatov in ima zunaj kar nekaj stojal s časopisi in revijami. Včasih celo hladilnik s pijačo ali avtomat za kavo.

Trafika je vedno tam. Za mimoidoče, za redne in občasne sprehajalce, za turiste in domačine. Novih skorajda ne postavljajo več, prej kje kakšna čez noč preprosto izgine. Sicer pa – kjer trafika je, je običajno tam že od pamtiveka. Tako kot tista ob Tromostovju, ki jo je med ureditvijo Prešernovega trga tja postavil Jože Plečnik. Zrasla je leta 1934 kot protiutež cvetličarni na nasprotnem bregu Ljubljane. Tja po rože, sem po cigaro ... Koliko glav je že kukalo skozi okence njenih lesenih vrat? »Da da, od nekdaj je tukaj in vedno je bila trafika,« pravi med jutranjim kupčkanjem dnevnega časopisa prodajalec, ki jo ima v najemu osem let. Njegova zidana trafika je svojevrstna znamenitost strogega centra mesta, in ker se kot kulturni spomenik državnega pomena ni mogla spreminjati, tudi ponudba v njej ostaja precej klasična: tisk, žvečilni gumiji, razglednice ... Prodajalna in turistična točka za obvezno fotografijo.

V nekaterih evropskih prestolnicah trafikam prav zaradi njihove atraktivnosti namenjajo veliko pozornosti. S svojim razkošjem na odprtem kraju kažejo samozavest mesta, ki tako tujcu vzbuja občutek varnosti. Polne police in stojala tiskanih medijev pa ob tem opozarjajo, da se svet še ni popolnoma digitaliziral ter da je še vedno prijetno vzeti v roke sveže stiskan časopis in se vanj potopiti.

Drama je.

V SNG Drama Ljubljana na Erjavčevi cesti 1 nadaljujejo s spletnimi premierami predstav letošnje sezone: 13. marca ob 20. uri bodo uprizorili Figo. Režiser krstne uprizoritve dramatisacije tega odmevnega romana Gorana Vojnoviča, za katerega je avtor leta 2017 prejel tudi Župančičevo nagrado MOL, je Luka Martin Škof. Prve ponovitve bodo 16. in 17. marca, tudi dopoldne, da bi letošnjim maturantom, ki roman Figa obravnavajo za maturitetni esej pri slovenskem jeziku, dali več priložnosti za ogled predstave v okviru priprav. Več informacij o predstavi in nakupu vstopnic na drama.si.

Čim prej korono v muzej!

Mestni muzej Ljubljana vzpostavlja veliko digitalno zbirko, ki bo pričevala o trenutnih epidemičnih razmerah. Doslej so prejeli že več kot 1200 vtisov v obliki fotografij, zapisov, videoposnetkov, tudi skladb. Ker je projekt še vedno aktiven, prosijo za vtise, fotografije, posnetke in predmete iz vašega novega vsakdanjika v času pandemije in #ostanidoma evforije. Omejeno gibanje, zaprti gostinski obrati, dnevne sobe, spremenjene v učilnice in pisarne, dolge vrste pred trgovinami, neizkoriščene vstopnice za odpovedane dogodke ... Izbruh virusa in ukrepi, sprejeti proti njemu, so globoko posegli v naše ustaljene tirnice in spremenili podobo življenja našega mesta. Digitalno gradivo lahko že danes pošljete po e-pošti na naslov korona@mgml.si. Če želite, lahko zraven še na kratko sporočite, kako so se vas dotaknile trenutne razmere. Več o projektu in spletni predstavitvi del si lahko preberete na mgml.si.

Ljubljanska kakovost

Turizem Ljubljana je podelil plakete najboljšim ponudnikom gostinstva v okviru projekta Ljubljanska kakovost, letos drugič v sodelovanju z uglednim mednarodnim gastronomskim vodnikom Gault&Millau. Največ, kar štiri kape, je osvojila Restavracija Strelec, po tri kape pa so osvojili Atelje, JB restavracija, Restavracija Maxim, Restavracija Cubo, Gostilna As, Restavracija Harfa in Grič. Pri Turizmu Ljubljana s partnerji tako želijo pripomoči k hitrejšemu zagonu gospodarstva v tem letu. Zaradi aktualnih razmer so prejemniki nagrad plakete dobili s posebno dostavno službo. Dostavljaivec je bil kar Jure Robežnik, ki je na svoj hudomušen način v preteklih letih podeljeval priznanja Ljubljanska kakovost. Video podelitev priznanj z naslovom Podelitev nagrad Ljubljanska kakovost si lahko ogledate na YouTubeu.

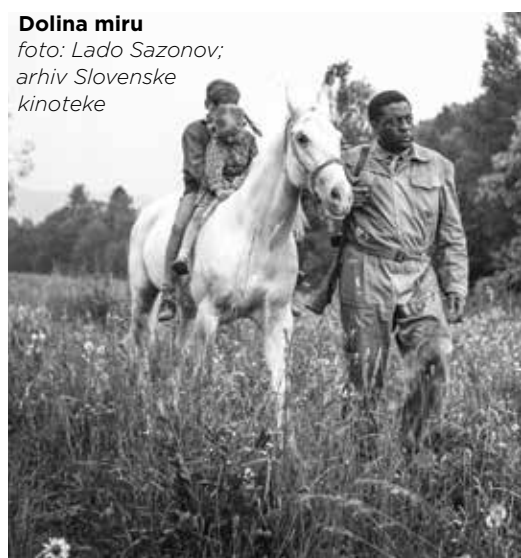
S podelitvijo priznanj je izšla sveža izdaja vodnika Gault&Millau Ljubljana/ Ljubljanska kakovost 2021, kamor so se poleg vrhunskih restavracij uvrstile tudi specializirane trgovine, izbrani hoteli, turistična kmetija, najboljši lokalni ponudniki (tudi veganske prehrane), kraft pivovarji, priljubljena kulinarična zbirališča in kulinarični dogodki v Ljubljani. Vodnik je na prodaj v TIC na Adamič-Lundrovem nabrežju 2.

NOGOMETNI FINALE V STOŽICAH

V Ljubljani bomo letos gostili evropsko prvenstvo v nogometu UEFA do 21 let. Že v nedeljo, 28. marca, se bosta pomerili reprezentanci Portugalske in Anglije, v sredo, 31. marca, pa Švice in Portugalske. Stožice na Vojkovi cesti 100 bodo gostile tudi zaključne dvoboje, četrtfinalna tekma bo v ponedeljek, 31. maja, finale pa v nedeljo, 6. junija.

Mlada slovenska nogometna reprezentanca je edina na letošnjem prvenstvu, ki bo to tekmovanje okusila prvič. Strokovno vodstvo reprezentance s selektorjem Milenkem Ačimovičem na čelu kljub temu ne skriva ambicij po napredovanju v zaključne boje. Selektor Milenko Ačimovič je legenda slovenske nogometne reprezentance. Še posebej se ga spomnimo s tekme proti Ukrajini v dodatnih kvalifikacijah za evropsko prvenstvo, ki je novembra 1999 potekala na Bežigrajskem stadionu. Na njej je z zadetkom s sredine igrišča poskrbel za enega najbolj imenitnih trenutkov v zgodovini slovenskega nogometa.

Dolina miru
foto: Lado Sazonov;
arhiv Slovenske kinoteke

Razstava o velikem režiserju

V prostorih Slovenske kinoteke na Miklošičevi cesti 28 bo od 25. marca pa kar do 5. decembra letos razstava o Francetu Štiglicu. Vemo, da je bil velik filmar in gospod, da je z režiral 15 celovečercer, tudi naš prvi igrani film Na svoji zemlji. Vemo, da je bil mojster dokumentarnega žanra, kratkih filmov in nadaljevanj. Vemo, da je prejel beneškega bronastega leva, da je bil pogosto na canskem festivalu, da je njegova Dolina miru dobila zlato palmo za glavno moško vlogo, in vemo, da je s filmom Deveti krog za las zgrešil oskarja.

Ne vemo pa, kako je France Štiglic razmišljal, kako je delal in kaj je ljubil. Na razstavi boste lahko vstopili v njegov delovni in intimni svet ter si ogledali tudi manj znana ali sploh še ne videna pričevanja iz sveta filma in filmskih zvezd, s katerimi se je družil.

Poročilo z 20. seje Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

Veronika Sorokin

Sprejeti dokumenti na 20. seji (15. 2. 2021)

Svetnice in svetniki so sprejeli in potrdili več sklepov: ● Predlog Sklepa o povečanju vrednosti namenskega premoženja in kapitala Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana; ● Predlog Sklepa o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Ljubljana; ● Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pionirski dom – Center za kulturo mladih idr.

Glavni poudarki razprave

Ljubljanski svetniki in svetnice so se na tokratni seji nekoliko dlje časa ustavili ob dogajanju v okviru avtonomne cone Rog in izpraznitve tamkajšnjih prostorov, ki jih je Mestna občina Ljubljana zavzela 19. januarja letos. Iz vrst Levic so se zanimali, ali je občina za izselitev ljudi, socialnih, športnih in kulturnih društev ter pripadajočih predmetov pridobila ustrezno pravno podlago. Svetnico **Mojco Škrinjar (SDS)** je zanimalo, kakšna je ocena stroke o ekološki ogroženosti območja tovarne Rog in okolice glede na poročila o količini različnih odpadkov ter kaj nameravajo na mestni občini storiti za varnost občanov pred morebitnimi posledicami. Prav tako je samostojnega svetnika **Liste kolesarjev in pešcev Janeza Stariho** zanimalo, kdo je center Rog predstavil kot narkomansko leglo z brizgami in iglami, za katere se je kasneje izkazalo, da pripadajo ambulanti za pomoč brezdomcem in uporabnikom nedovoljenih drog iz Društva AREAL. Večina svetniških vprašanj glede centra Rog je ostala brez odgovorov, kajti v mestni občini pojasnjujejo, da so v zvezi s centrom še odprti sodni postopki. V nadaljevanju so natančneje predstavili, kakšen naj bi bil Rog po prenovi, **župan Zoran Janković** pa je dodal, da bo v kratkem znan izvajalec za sanacijo prostorov Galvane, prostorov z najbolj nevarnimi odpadki.

Ljubljanski mestni svetniki so se na februarški seji prebili tudi skozi vrsto sklepov in prostorskih aktov. Med drugim so povečali sredstva občinskemu stanovanjskemu skladu za gradnjo stanovanjske soseske Litjska-Pesarska,

kjer načrtujejo najmanj 95 neprofitnih najemnih stanovanj.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave

Z Oddelka za zdravje in socialno varstvo so se odzvali na vprašanje Svetniškega kluba Levic glede zagotavljanja dostopa do primarnega zdravstvenega varstva. Kot so povedali, v okviru občine ohranjajo vlogo Zdravstvenega doma Ljubljana kot osrednjega izvajalca zdravstvene dejavnosti tudi s podeljevanjem koncesij, kar javni zdravstveni sistem predvsem krepi. Dodajajo, da vse pristojne državne ustanove redno opozarjajo na pomanjkanje zdravnikov na primarni ravni in si prizadevajo za širitev zdravstvene mreže. V Levici so se prav tako pozanimali glede posledic predvidene širitve ljubljanske obvoznice in z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so jim pojasnili, da v občini vse prometne ureditve ves čas izvajajo v skladu s sprejeto prometno politiko in z upoštevanjem načel trajne mobilnosti. Dodajajo, da je rešitev odsekov, ki tehnično predstavljajo vključevalne in izključevalne pasove na Tržaški cesti, usklajena z rešitvijo rekonstrukcije te ceste. Dodatnih postajališč na območju Dolgega mostu ni v načrtu, saj je v bližini prestopna točka (P+R, avtobus, vlak, BicikeLJ ...). Z istega oddelka so se odzvali tudi na vprašanje svetnice **dr. Aste Vrečko (Levica)** v zvezi z načrtovano kolesarsko potjo in ji sporočili, da si v okviru občine in Ljubljanske urbane regije prizadevajo za spodbujanje kolesarjenja na območju celotne regije, in dodali, da je razvoj kolesarskega omrežja sklenjenih, varnih in udobnih povezav eden njihovih ključnih ciljev.

Svetnika **dr. Dragana Matića (SMC)** je zanimalo, kako v okviru občine rešujejo vprašanje nepravilnega parkiranja pod Šmarno goro, ki je moteče zlasti za tamkajšnje prebivalce. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so sporočili, da so za potrebe izgradnje projekta Četrtnega centra Šmarna gora odkupili še manjkajoči del zemljišč med Cesto vstaje in Cesto v Gameljne. Pojasnjujejo, da projekt vključuje tudi izgradnjo dodatnih parkirnih mest za obiskovalce Šmarne gore.

Svetnica **Martina Vuk (SD)** se je z vprašanjem o potresni ogroženosti Ljubljane obrnila na Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo. Prejela je temeljit odgovor, da je potrebna varnost stavb predvsem odvisna od stalno napredujočega znanja o obnašanju stavb ob potresih in od prelivanja tega znanja v predpise o gradnji. Obenem so povedali, da dejanska potresna varnost stavb ni vezana le na predpis, na osnovi katerega je bila projektirana, pač pa tudi na izvedbo samo (kakovost in količina vgrajenega materiala, način vgradnje) in na ustreznost vzdrževanja, vključno z morebitnimi poznejšimi posegi v nosilno konstrukcijo (nadzidave, preboji v nosilnih zidovih ali celo njihovo odstranjevanje). Dodali so še, da je župan Zoran Janković v preteklih letih že večkrat pozival, da se ukrepe za povečanje potresne varnosti objektov umesti v »mainstream« evropske kohezijske politike po letu 2020. Financiranja teh vsebin trenutno še ni v Operativnem programu 2021–2027, a kot zagotavlja, so vsa dosedanja prizadevanja že obrodila sadove v mestni občini: prepoznavanje ranljivih stavb v pristojnosti mestne uprave in mestnih javnih podjetij ter zavodov, določanje prioritete pri sanaciji stavb ...

Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so odgovorili tudi svetniku **Matjažu Vedetu (SDS)**, ki je dal pobudo za inteligentni mestni prometni sistem, in mu pojasnili, da v mestni občini že pripravljajo dokumentacijo za vzpostavitev sistema za inteligentno upravljanje mestnega prometa in postavitve tehnološko naprednih naprav, s katero se bodo prijavi na razpise za pridobitev sredstev iz Evropske unije. Dodali so, da sodobne naprave za upravljanje prometa že vgrajujejo v sklopu rekonstrukcij prometno najbolj obremenjenih cest.

Zapisnike in magnetogramske zapise seje Mestnega sveta MOL lahko preberete na strani Seje Mestnega sveta na ljubljana.si.

ODPLUL JE PANONSKI MORNAR

Zoran Janković

Nepričakovano in mnogo pre zgodaj se je poslovil moj dragi prijatelj, panonski mornar in večni romantik Đorđe Balašević. Najino poznanstvo je bilo dolgo 45 let in ni ga mogoče strniti v nekaj stavkov skupnih spominov.

Đole je bil in bo ostal legenda. Nekdo, ki je neponovljiv, nepozaben. Z njegovim odhodom smo številni med nami (še posebej vsi iz generacije 1953), ki smo rasli ob njegovih besedilih, dobili občutek, da je skupaj z njim odšel del nas, del naše mladosti. Tisti del, ki se še vedno spomni Jugoslavije in Đoletove Računajte na nas. Da, res je, nanj smo vedno računali in nikoli popolnoma razumeli, v čem je skrivnost, da v ljudeh zbudi toliko strasti, toliko čustev in neverjetne pripadnosti. Ni bila pomembna

država, iz katere smo prihajali, tudi po vojni je bil Đole tisti, ki je združeval. Ni bilo meja, ni bilo narodnosti, bila so le njegova besedila pesmi, ki vsaka zase pripoveduje zgodbo.

Ne bom pozabil trenutka, ko smo po vojni odpirali Mercator center v Sarajevu in je zvečer na velikem koncertu v Skenderiji kot zadnji na oder stopil prav Đole. Srb je prepeval v mestu, kjer je bilo med vojno ubitih veliko ljudi. Pa vendar je bila publika v transu, s solzami v očeh so peli z njim. Bil je proti vojni in velik pacifist. Vsak njegov nastop je bil poseben, vsak drugačen, omenjeni še posebej nepozaben.

V državah nekdanje Jugoslavije je vrsto let polnil prizorišča, pogosto je nastopal tudi v Sloveniji. Njegov prvi koncert v Ljubljani sega v leto 1979, sledila je vrnitev leta 1994 z nastopom v Hali Tivoli. Nastopil je tudi leta 2008 v Lendavi, v letih 1999 in 2018 na Festivalu Lent v Mariboru in leta 2018

v Centru Stožice. Še posebej blizu mu je bilo Poletno gledališče Križank, kjer je z razprodanimi koncertoma nastopil leta 2011 in leta 2017, zadnjič pa je v Ljubljani ob 40-letnici svojega delovanja gostoval leta 2019 v Cankarjevem domu. In prav letos sem mu obljubil, da bo s svojim koncertom otvoril prenovljene Križanke z novo streho.

Sva generacija '53 in od njegove ljubezni do glasbe je bila močnejša le ljubezen do družine. S svojimi avtorskimi skladbami, kot so Svirajte mi, Jesen stiže Dunjo moja, Neki novi klinci, Prva ljubav, Priča o Vasi Ladačkom, Lepa protina kči, Portret života mog in Odlazi cirkus, bo legenda jugoslovanske glasbene scene vedno ostala z nami.

Hvaležen sem za vse najine skupne trenutke, ostajajo mi spomini nanje. In kot se strinjamo vsi, ki smo ga imeli radi – verzi njegovih pesmi bodo večni.

LEPO DEJANJE

DOBREGA SOSEDA ...

Vedno lepo mesto najde. Dejanje je lahko tako enostavno kot pomoč pri selitvi kavča ali pa skodelica sladkorja, ko si zvečer želiš pripraviti slasten krožnik palačink! Niz takšnih malih dejanj pa vztrajno vodi v boljši medsosedski vsakdan, za vse nas. Ko smo si dobri sosedje, ravno naši odnosi postanejo največje bogastvo soseske.

Stavite na medsosedsko solidarnost in ona bo stavila na vas. Spremljajte nas na družbenih omrežjih @lepa_dejanja v prihodnjih mesecih in skupaj z nami spodbujajte lepa medsosedska dejanja.

NAJLEPŠE MESTO NAJDE.

www.rdecikrizljubljana.si